

Fotografie

Filip Weber

Fotografie

Filip Weber

www.filipweber.cz

Předmluva

Nesedět doma a cestovat!

To je hlavní heslo, kterým se celý život řídím. Zpočátku jsem cestoval jen tak s batohem. Pak jsem se zamiloval do ježdění na kajaku a sjel jsem většinu krásných řek Evropy, Norska, Ruska, Turecka a ostrova Réunion. Po čase jsem zjistil, že tento styl je sice krásný, ale že ze všech zemí znám pouze ty, jimiž protékají vodácky zajímavé řeky, a že v těchto zemích znám ve skutečnosti jenom říční údolí a pár kopců kolem.

A pak přišla na řadu motorka. Nepovažuji se za žádného motorkáře, ale motorka je ten nejúžasnější nástroj na cestování. Projedete nedostupné hory a pouště, dostanete se do nejdlejších vesnic, na místa nedotčená turistikou. A k místním lidem. Protože na motorce s sebou sami nic moc nemáte, snadno se dostanete k jejich srdcím. Projezdil jsem Ukrajinu, Rumunsko, Bulharsko, Albánii, Tunisko, Maroko, Libyi, Mongolsko, Rusko, Barmu. Motorka mě chytla tak, že jsem se zúčastnil i několika vícedenních cross-country rallye. V Maroku, v Albánii, na Ukrajině, v Rumunsku. Všechny rallye jsem dojel a jednu marockou dokonce vyhrál. Jenže závodění, to je zase jako kajak – znáte jen trasu závodu, v rychlostních zkouškách se fotografovat opravdu nedá.

Tak jsem nakonec skončil u kombinace fotoaparátu a batohu nebo offroad auta s dětmi, případně zase motorky. Cestuji a fotografuji. Nejen pro vzpomínky, ale také abych svým přátelům mohl ukázat jiné cestování než jen s cestovní kanceláří do hotelového rezortu u moře. A zároveň abych se stále dokola ujišťoval, že se nám v naší zemi žije úplně báječně, jen my si pořád na něco stěžujeme.

V této knize bych rád ukázal fotografie z těch zemí, které mi nejvíce učarovaly. Není to kompletní výpis všech, které jsem navštívil, ale výběr těch, z nichž jsem si přivezl ty nejhezčí vzpomínky.

Filip Weber, 2017

Albánie

Albánii jsem poprvé navštívil na motorce v roce 1998, krátce po událostech, kdy místní přišli o všechny peníze ve hře typu „letadlo“ a ze zoufalství vzali útokem sklady se zbraněmi. Tehdy byli všichni ozbrojeni samopaly. Přesto se ke mně chovali velice slušně a pohostinně, takže jsem se do Albánie začal pravidelně vracet. Procestoval jsem ji křížem krážem, v zemi mám spoustu přátel, většinou mezi nejchudšími lidmi v horách. Napsal jsem průvodce „Albánie – offroadový ráj“.

Víte, co je na albánských horách nejkrásnější? Lidé, horalé. Sami chudí, přežívají od zimy do zimy, jen z ovčího sýra a z toho, co si vypěstují na poli. Nemají nic, a o to nic se s vámi, když přijdete slušně a s pokorou, rádi rozdělí. Zákon pohostinnosti je zde postaven nade vše. Nebezpečí? No, možná ti medvědi a zmije.

1998 — 2015

Kumbull, Mirditë

Osmanský most přes řeku Çorovodë, Skrapar

Çidhen, Mirditë

Jezero Dushku, Gramsh

Maja e Korabit, 2753 m n. m., Dibrë

Výsypka měděného dolu Oafě Bari, nejtěžšího komunistického gulagu, Pukě

Jezero Dhive v pohoří Kreshtës, Pukë

Sukaxhi, Lezhë

Vukël, Malësia e Mahde

Mali i Ljëpetës, Bulquizë

Ndërlysj, Malësia e Madhe

Plazhi i Shpellës, Vlorë

Mali i Ljëpetës, Tepelenë

Jezero Miçekut, pohoří Kreshtës, Pukë

Kumbul, Mirditë

Albánie není jenom Theth

Když se řekne Albánie, tak se všem vybaví bunkry a Theth. Jenže bunkry v horách mizí, jsou ve velkém odstřelovány pomocí ledek. Pro chudé venkovany jsou zdrojem železa, které mohou prodat do šrotu a aspoň trochu si vylepšit mizernou životní úroveň. Theth zase, s davy turistů a od brzkého rána nahlas vyhrávajícím reproduktorem na místním baru, připomíná lunapark. A pobřeží s hotely? No fuj!

V Albánii je spousta dalších nádherných míst – skalních útvarů, křišťálových jezer a dechberoucích vyhlídek, která jsou naprosto neznámá a turistikou nedotčená. Pravda, řada z nich je stále velmi obtížně dostupná, ale to býval Theth před pár lety také. Veřejná doprava k nim nejedí a přístupové cesty jsou sjízdné jen terénním autem nebo pěšky. Pěšky, to je při rozlehlosti albánských hor výlet i na několik dní. Většina míst je uprostřed hlubokých lesů a v nepřístupných horách, které poskytují ochranu medvědům, vlkům, rysům a orlům.

Jezera Miçekut

„Jezera v pohoří Kreshtës? Vůbec netuším, jak se k nim dostat!“ říká Edvin Kasimati, ředitel Rally Albania a jeden z největších znalců divokých hor. Měsíce se toulá horami na terénním motocyklu, aby připravil nové trasy pro tuto nejtěžší Evropskou cross-country rallye. „Je to nepopustitelnější oblast Albánie. V padesátých letech tady vysazovali na padáku anglické a jugoslávské diverzanty proti komunistickému režimu. Také tu lavina zasypala vojenskou jednotku, která je chytala, a pod sněhem zahynula i záchranná výprava,“ pokračuje Edvin nad pivem Tirana a výborným pečeným pstruhem, albánskou specialitou. Setkali jsme se asi dva týdny po rallye v Arras u rybích sádek. Jezera mi už dlouho ležela v hlavě, tak jsem si připravil vojenské mapy, terénní motorku, stan, spacák a vyrazil na průzkum.

Řada jezer je zde ve třech různých údolích, oddělených hřebeny. Zcela samostatná jsou jezera Shtrungës, dostupná od vesnice Kacni, po šílené cestě vybuldozerované v úbočí hor.

Šílená je svojí strmostí a je zcela zničená od nákladáků IFA, které svážely nelegálně vytěžené dřevo. Jezera Miçekut jsou dostupná poměrně pohodlně, tedy pokud pohodlně znamená chůzi v blátě. Po cestě vyjeté opět od nelegálních těžařů, ale tentokrát chromu. V okolí krásných jezer Miçekut, kterých je asi osm pod stejnojmenným vrcholem hor, se těží chrom. Jezera jsou překrásně čistá, žijí v nich ryby a čolci, kolem jsou rozkvetlé louky, pasou se tu ovce. Místní ovčáci vyrábějí výborný ovčí sýr. Za sedlem 1984 m n. m. je další jezero. Plné kvetoucích leknínů a krásně se v něm zrcadlí torzo uschlé borovice.

Jezera Lurës

Asi nejkrásnější jezero Albánie Liqeni e Luleve (Lekninové jezero) najdete mezi jezery Lurës. Celkem dobrá cesta (v albánském pojetí, tedy kamenitá, rozbitá, ale sjízdná a průchozí) vede z vesnice Lura e Vjetër pod hřeben pohoří Kurora Lurës (Koruna Lure) a dál směrem k sedlu Quafa Murrë. Je zde asi jedenáct jezer. Původně ledovcová, s hrází navýšenou v roce 1985, aby zadržovala co nejvíce vody na suchá léta. V roce 2014 byla nově opravena cesta z Lura e Vjetër k Lekninovému jezeru. Ne že by byla sjízdná pro jiné než terénní auto, ale alespoň je už zase sjízdná. Okolí celé cesty, které bylo dříve zarostlé překrásným bukovým pralesem, je dnes zcela vykáceno. Samozřejmě ilegálně. Cesta od Lekninového jezera k sedlu Quafa Murrë je stále téměř neprůjezdná, jak je zničená od dřevařských nákladáků. Na cestě jsem opakovaně našel čerstvý medvědí trus a v okolí často potkal zmije růžkaté.

Jezera Valamarës a Lukova

Velmi obtížně dostupná křišťálová jezera jsou na vrcholcích pohoří Valamarës. Přístupná jsou nejlépe odbočkou z údolí Devoli asi 8 km pod vesničkou Maliq. Cesta k jezerům se špatně hledá, prostě pořád vzhůru a použít intuici. Pěšky můžete pokračovat přes vrcholky pohoří a pak po hřebeni k jezerům Lukova. Ta jsou kus od spojovací cesty mezi vesnicemi Bishnica a Kukur,

pod sedlem Quafa Macës, ve výšce 1700 m n. m. V minulosti byla obě jezera uměle navršenou hrází zvednuta, aby sloužila jako zásobník vody pro pastevce na léto. Horní jezero ještě nedávno obklopovaly borovice staré až 170 let, dnes jsou již nelegálně vytěžené. Stejně tak hráz jezera je probagrována, aby se snížila hladina a projely těžební traktory...

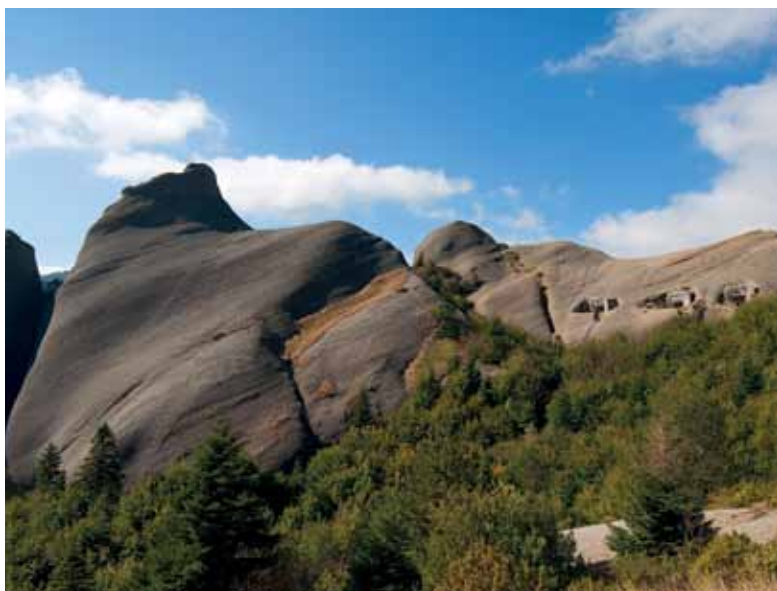
Velkou zajímavostí je „Bulharská zeď“ na protějším konci jezera. Za 1. sv. války tady probíhaly boje a Bulhaři si zde postavili cestu pod skálou kolem jezera.

Skalní monument Guri i Cjapit

Hned vedle univerzitního města Korčë je národní park Bredhi i Drenovës. Park by měl chránit unikátní porosty jedlobukových pralesů – jedli kefalonskou, borovici černou, tis a cesmínu. Bohužel jej také postihla nelegální těžba dřeva. V národním parku je skalní monument Guri i Cjapit (Kozí kameny), vytvořený slepencem a prošpikovaný jak jinak než bunkry. Celá oblast byla do devadesátých let uzavřeným vojenským územím. Skalní útvar je přístupný dramatickým kaňonem z vesnice Drenovë na předměstí města Korčë. Cesta vede kolem opuštěných dolů na lignit. Ještě nedávno se zde těžilo. Aby jela elektrická důlní lokomotiva, musel horník držet rukou v gumové rukavici drát na troleji.

Skalní monument Guri i Kamjes

Kousek vedle, u města Pogradec, najdete Guri i Kamjes. Obrovský černý skalní útvar připomínající hlavu se tyčí nad údolím řeky Velčan. Přístupný je od vesnice Darhas u Pogradce po celkem slušné cestě. Na cestě od Gurj i Kamjes do pohoří Valamarës jsem jednou za deště tahal svoje terénní auto na 6 km cesty 17x navijákem. Od Guri i Kamjes můžete pokračovat pěšky k jezerům Valamarës.

Závratná vyhlídka

Kde se vám poštěstí vyjet autem na vrcholek hory až do výšky 2388 m n. m.? Já vím, není to moc sportovní, ale cestu si tady Albánci postavili. Na vrcholku hory je totiž kaple s hrobem prvního svatého otce, který do Albánie přinesl beктаšskou víru. Toto náboženství je velmi rozumnou odnoží islámu; beктаšové mají v sedle pod horou klášter a pravidelně zde pořádají poutě, spojené s oslavami. Když už jste nesportovně nabrali výšku, pokochajte se překrásným výhledem a vyrazte pěšky na nedaleký vrchol hory Partizan (2416 m n. m.). Nikdo tam nechodí, a tak je cesta po hřebeni schůdná jen obtížně.

Horské planiny

Horských planin nebo v otrockém překladu „polí“ je v Albánii řada. Položené ve výšce 1500 – 2000 m n. m. a začátkem léta nádherně rozkvetlé. Květiny vydrží obvykle do půlky léta, než jsou spasené velkými stády ovcí a koz. Fusha e Lugjeve, Fushe Laj, Fusha e Vjeter, Fusha Sharkut a další. Fusha e Lugjeve se rozkládá mezi městy Reps a Kukës ve výšce 1400 m n. m. a je planinou plnou propastí. Ve vápencovém masivu se zde vytvořila spousta jam a škrapů. Určitě by stály za prozkoumání. Planina je dostupná po dramatické a strmé cestě ve skalním masivu, která se zvedá z výšky jen 200 m n. m. od města Reps. Další krásnou planinou je Fushe Laj mezi městy Gjegjan a Pukë na úbočí hory Maja e Suçelit vysoké 1475 m n. m. Mohla by to být v překladu „planina praní“. Bylo tím zřejmě míněno praní ovčích kůží. Planina je pokrytá borovými lesy, rozkvetlými loukami a, jak jinak, horskými jezery. A Fusha Sharkut je zase planinou ovčích kožichů. Asi je na planině Laj vyprali a na planině Sharkut pak sešili. Fusha Vjeter je prostě Stará planina, na jaře pokrytá rozkvetlými kosatci. Každá z nich by stála za samostatný přechod s batohem.

Horale

Víte, co je na albánských horách nejkrásnější? Lidé, horalé. Sami chudí, přežívají od zimy do zimy, jen z ovčího sýra a z toho, co si vypěstují na poli. Nemají nic, a o to nic se s vámi, když přijdete slušně a s pokorou, rozdělí. Zákon pohostinnosti je zde postaven nade vše. Nebezpečí? No, možná ti medvědi a zmije.

Albánie skrývá mnoho dalších překrásných míst. Jelikož jsou ukryta vysoko v obtížně dostupných horách, zůstanou snad ochráněna před náporom masového turismu, kterému podlehl tak krásný Theth.

Jezero Balgajt

Albánské gulagy

Co mají společného Svaz sovětských socialistických republik, Československá socialistická republika, Albánská lidová republika a vůbec všechny režimy na světě, označované jako lidové a demokratické? Porušování lidských práv, potlačování svobody projevu a náboženské svobody. A také pracovní tábory – gulagy.

Gulagy v albánském pojetí byly těžké pracovní tábory v dolech. Dřina v primitivních a nelidských podmínkách pod zemí, velké mrazy, v létě strašné horko. Vězni spali zabalení v dekách na betonové podlaze v nevytopených ubikacích, jídlo jednou denně, peklo. A to jen proto, že měli jiné názory, které se nebáli říct. Nejčastější obvinění bylo za agitaci a propagandu proti lidové moci. Většinou bez řádného soudního procesu byli věznění řadu let společně s duševně chorými a skutečnými těžkými zločinci. Ponižování, šikana, nenávisť, to byl běžný denní chleba. Celkem dvěset tisíc lidí prošlo pracovními tábory. V zemi, která měla tři milióny obyvatel, téměř každý patnáctý člověk měl někoho v rodině, kdo byl vězněn.

Nejvíce pracovních táborů bylo v okolí Tirany. Nejtěžšími a nejhoršími gulagy v Albánii bývaly doly na měď v oblasti mezi Fushë Arrëz a Reps. V jednom údolí důl Gurth Spaç, přezdívan albánskou Osvětímí, v druhém důl Lumëbardhë a v sedle mezi nimi vůbec nejtěžší věznice Qafë Bari. V dolech na měď a pyrit zde dřelo více jak tisíc lidí nepohodlných komunistickému režimu, zejména intelektuálů. Dodneška není zdokumentováno, kolik lidí nepřežilo. Tyto gulagy byly otevřeny v roce 1968 a uzavřeny byly a vězni propuštěni až v roce 1988, těsně před pádem komunistického režimu.

Příšerný je příběh povstalců, kteří protestovali proti nelidským podmínkám ve věznici Qafë Bari. V roce 1984 byli hromadně popraveni. Jejich ostatky nebyly ve většině případů dodnes nalezeny. Pouze rodina Sokola Zef Sokoli po dlouhém pátrání a vyptávání se účastníků, kteří odmítli vystoupit z anonymity, našla ostatky svého bratra poblíž Shkodër až v roce 2011.

Absurdním je příběh premiéra Koço Kota. Ten slavnostně otevřel nové pracovní vězení ve městě Burrell ještě za vlády krále Zoga. V roce 1946 po převzetí moci komunisty se sám stal vězněm a ve vězení zemřel. Dnes si ve vězení odpykávají své tresty nejtěžší zločinci, spojení s drogovými mafiemi.

Zcela typickým příkladem hrůznosti komunistického režimu je pak příběh učitele Pjetëra Arbënorih, který byl za své názory a opakované organizování vzpour vězňů neuvěřitelných 28 let.

Za mřížemi nekončili jen lidé s odlišnými názory, ale i celé rodiny bývalých politických přísluhovačů, kteří se stali nepohodlnými albánskému hrůzovládci Enveru Hoxhovi. Příkladem je třeba Fatos Lubonja, jehož otec vedl Hoxhovu státní televizi, pak se stal režimu nepohodlný a byl i se synem uvězněn. Fatos Lubonja byl odsouzen na 7 let za kritiku režimu a pak na dalších 12 let za prosovětskou opozici (Albánie byla v té době proti Sovětskému svazu). Ve vězení napsal na cigaretový papír román „Poslední masakr“. Nejsmutnější je, že v Albánii, stejně jako u nás, se dnes ukazuje, že lidé mají krátkou paměť.

Dnes jsou vězení i doly v troskách, opuštěné budovy, zavalené štoly. Hovoří se o plánech na rekonstrukci a vytvoření památníku, ale zatím zůstává jen u slov.

Alžírsko

Cesta do pohoří Hoggar v Alžírsku, cesta do samotného srdce Sahary, byla pro mě dlouhá léta pouze vytouženým, nedostupným snem. Oblast, která mohla být turistickým rájem, se po roce 2000, kdy zde bylo uneseno více zahraničních turistů, stala naprosto nepřístupnou.

Hoggar a jeho hlavní masiv Atakor se nachází na samém jihu Alžírska poblíž hranice s Mali. Toto pohoří je součástí Přírodního parku Hoggar (Ahhagar) a je momentálně jedinou oblastí v jižním Alžírsku přístupnou turistům. Je to velká škoda, protože další pohoří, například Tassili n'Ajjer, ukrývají opravdové skvosty prehistorických maleb. Leží ale na hranici s Libyí, Nigerem a Čadem a celá oblast je z bezpečnostních důvodů zcela uzavřena, neboť zde stále hrozí reálné riziko únosů turistů islámskými fanatickými bojovníky. Stejně tak jsou uzavřena pohoří Tefedest a Turha.

A tak je oblast Atakoru přístupná jen na zvláštní povolení a s místními tuarežskými průvodci. Masiv obtáčí jediná cesta, dlouhá asi 250 km, a jeho vrcholem je hora Assekrem vysoká 2700 m n. m., s historickou poustevnou francouzského kněze Charlese de Foucaulda.

Pohoří Atakor připomíná Tolkienův Mordor a zažít zde západy slunce je to nejúžasnější, co lze na Sahaře spatřit. Zapadajícím sluncem zalitá zlatá torza sopek, jejichž vrcholky se táhnou až k obzoru. V dálce je vidět pohoří Tassili n'Ajjer, Tedefest a Garret e Djenouin – Hora džinů...

Jednou z hlavních dominant masivu Atakor je skalní suk jménem Ilamane vysoký 2736 m n. m. V jeho těsném sousedství se nachází nejvyšší hora celého Alžírska, Tahat (2908 m n. m.). Tuaregové mají řadu pověstí o vrcholech svých pouštních hor.

Obyvateli této části největší pouště světa jsou Tuaregové. Patří do skupiny berberských kmenů a do středu Sahary přišli asi před 1600 lety ze severu Afriky, odkud byli vytlačeni Araby. Dělí se na řadu klanů, které spolu v minulosti intenzivně válčily. Do nedávné doby neuznávali moderní hranice Libye, Alžírska ani ostatních zemí a volně putovali pouští uprostřed Sahary. Jejich jazykem je tamahak, jeden z vícera berberských jazyků.

Tuaregové se v mnohém odlišují od ostatních Berberů ze severu i od Arabů. Už třeba jen svým vysokým vzrůstem a hrdým držením těla. Tuarežské ženy, pověstné svojí krásou, nenosí šátky přes obličej. Šátek „šéš“ naopak nosí výhradně muži. A na rozdíl od severu jej nenosí krátký, ale pořádně dlouhý, nejméně šestimetrový pruh látky. Ten mají pečlivě omotaný kolem celé hlavy a také kolem úst. V minulosti věřili, že ústy se mohou do člověka dostat zlí duchové. Tuaregové vyznávají islám, ale jejich víra je velmi, velmi umírněná.

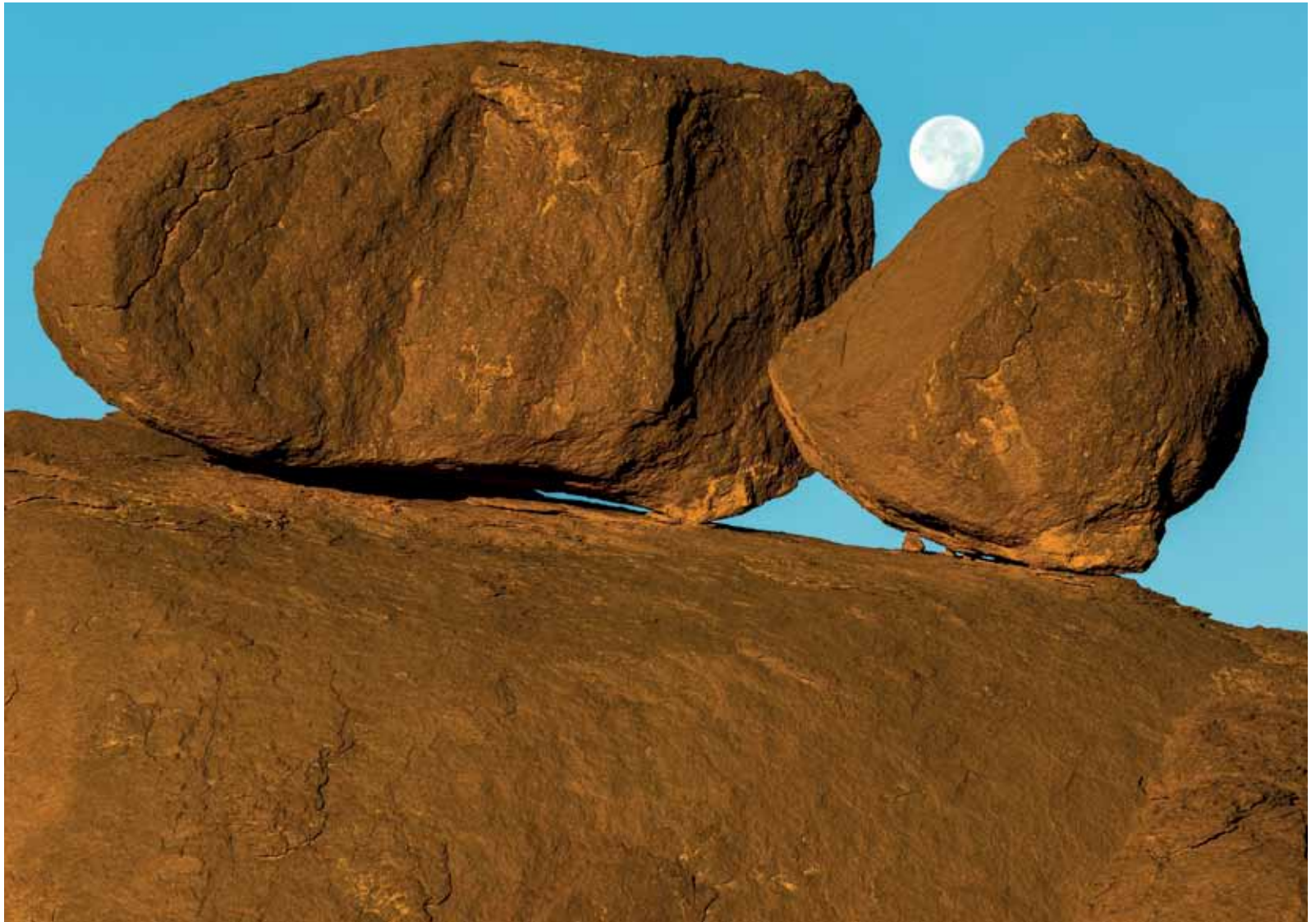
Pohoří Hoggar — prosinec 2012/leden 2013

Pohoří Tadrart — duben 2017

Cesta ze školy

Adagh Mouline

Assekrem

Ilamane

Hoggar

Assekrem

Cestování Hoggarem

Assekrem

Adrar Heggueghene

Assekrem, uprostřed na vrcholu je svatyně Charlese de Foucaulda

Svatyně Charlese de Foucaulda

Ighahar

Tuareg

Iberdj, Tadrart

Duny Moul N'aga, Tadrart

Djerane

Duny Moul N'aga, Tadrart

Putování s Tuaregy

Nebe plné hvězd, oheň rozdělaný na písku pod skálou. Na ohni konvička se zeleným čajem, který je silný a sladký a slévá se do skleničky z velké výšky, aby vypěnil; říkají mu „Tuareg beer“. Spacák si na noc rozkládám do písku na okraj wádi a pozoruji Jižní kříž. Teplota klesla na -2°C a my jsme 2000 m n. m. v pohoří Atakor, které je považováno za opravdové srdce Sahary.

Hoggar

Sopečné pohoří Atakor, které je součástí oblasti Hoggar (Ahhagar), je jediná oblast přístupná pro turisty v jižním Alžírsku. To je velká škoda, protože zejména pohoří Tassili n'Ajjer ukrývá opravdové skvosty prehistorických maleb. Leží ale na hranici s Libyí a oblast je z bezpečnostních důvodů zcela uzavřena. Hrozí zde zcela reálné riziko únosů turistů islámskými fanatickými bojovníky z Nigeru a Mali. Stejně tak jsou uzavřena další pohoří jako Tefedest a Turha. Oblast Atakor je přístupná jen na zvláštní povolení a s tuarežskými průvodci. Pohoří obtáčí jediná cesta, dlouhá asi 250 km, a na jejím vrcholu je hora Assekrem vysoká 2700 m n. m., s poustevnou Charlese de Foucaulda. Nenechte se mýlit různými názvy pro stejná pohoří, každý autor map nebo průvodce používá jiné názvy. Pro hlavní pohoří Atakor se často používá název Hoggar, ten ale označuje celou oblast.

Našimi průvodci jsou Tuareg Kasem jako šéf a řidič, a kuchař Žabbaren, původem z rodu otroků, kteří dříve sloužili Tuaregům. Jedou terénním pickupem Toyota a my je následujeme úplně stejným pickupem, ovšem naším vlastním, se kterým jsme přijeli 4000 km z Čech. Asfalt končí s posledními domy v Tamanrassetu a za západu slunce vjíždíme přímo do sopečného skalního města. Skalní suky s čedičovými varhanami, vyvřelá láva, sopečné pumy, skalní oblouky, krajina jako na Marsu. Putujeme až na místa prvního pouštního noclehu v obrovském skalním městě, pro změnu z oblých pískovcových balvanů. Kousek od našeho tábořiště jsou prehistorické rytiny žirafy a buvola veliké asi 1,5 m.

Tuaregové

Tuaregové jsou Berbeři, do střední Sahary přišli asi před 1600 lety ze severu, odkud byli vytlačeni Arabi, a žili výhradně nomádským životem. Tuaregové se dělí na řadu klanů, které spolu v minulosti různě válčily. Neuznávali moderní hranice Libye, Alžírsko ani ostatních zemí a volně putovali pouštěmi středu Sahary. Jejich jazykem je tamahak, dialekt berberštiny. Po založení samostatného alžírského státu přišli o většinu svých rodových práv a z jejich otroků, které si vodili z jihu Sahary, se často stali úředníci alžírské správy, a dnes bývalí otroci vládou Tuaregům. Stejná situace nastala v dalších státech, které zabraly tuarežská území – Niger, Mali, Libye. Pošlapání jejich tradičních hodnot, útlak ze strany vlády, ignorování jejich práv na území, kde jsou značné zásoby uranu a ropy, které vlády vytěžují, přivedlo Tuaregy až k touze po samostatném státě. Řada Tuaregů se přiklání k muslimskému náboženství, a tak došlo ke spojení s islámskými extremisty, s jejichž pomocí v loňském roce založili samostatný stát Azawad. Naštěstí Tuaregové velmi rychle pochopili, že extrémní islamismus je špatný, proto na podzim 2012 ukončili spolupráci s extremisty a přiklonili se raději zpět k místním vládám. V lednu 2013 následovala intervence francouzských vojsk v Mali a boj o vytlačení extremistů.

Pouštěmi jižního Alžírsko vedou pašerácké stezky a toto rozlehlé území je velmi obtížně kontrolovatelné. To umožňuje extremistům pod vedením Mochtára Belmochtára, již řadu let proslulého jednookého velitele vojenských jednotek extremistů, pašovat pouští levné cigarety z Nigeru na sever a naopak z Libye, která válkou ztratila kontrolu nad zásobami zbraní, vyzbrojovat bojové skupiny. Ty jsou pak hrozbou pro všechny cizince v Alžírsku a vůbec v celé oblasti. Mají na svědomí řadu únosů – v roce 2000 únos třiceti Němců a Švýcarů, po kterém Alžírsko zakázalo individuální turistiku, 2008 únos rakouského páru z Tuniska, 2013 přepadení plynárenského závodu u Ajn Amanásu, atd.

Většina Tuaregů (alespoň ti, kteří žijí v okolí Tamarassetu) se ale od útoků distancuje a rádi by se vrátili k provázení turistů po poušti. Jenže celá oblast je považována za nebezpečnou, povolení se vydává pouze do pohoří Atakor a přijíždí jen občas pár odvážných šilenců.

Assekrem

Přes obrovská lávová pole, po pěšině mezi černými kameny, se nese malá karavana čtyř velbloudů. To Tuaregové jedou od svých stád do města pro zásoby. Stáda mají v okolí guelty. Mezi lávovými poli je tu bývalý říční kaňon, na jehož dně jsou jezírka s vodou, která mizí až v nejparnějším létě. To je v této oblasti jediný zdroj vody pro stádečka koz, které tu Tuaregové pasou. Čím se tady ta stáda koz živí, to nechápu. Asi černým kame-
ním. V pohoří Atakor žijí převážně členové rodů Kel Ahhagar a Dag Rail. Ti v minulosti vedli boje s Tuaregy jiných rodů z oblastí Tassili.

Kolem obrovských čedičových skalních suků, zbytků z původních sopek, stoupáme až do tábora pod horou Assekrem. Poslední serpentýny jsou tak prudké, že nám na prašné cestě nezbyvá než řídit redukovanou 4×4. Ve výšce asi 2500 m n. m. je tu postavený kamenný dům – útočiště. Teď před ledovým větrem, v létě před žárem. Je den před Silvestrem, takže je zde i pár turistů (asi dvacet včetně nás) a hlavně asi třicet vojáků ozbrojených samopaly a kulomety. Stoupáme po stezce na vrchol hory Assekrem (2700 m n. m.), otevírá se nám pohled na celé pohoří Atakor a oblast Hoggar. Je to jako Tolkienův Mordor. Torza sopek jsou při západu slunce zlatá, jejich vrcholy se táhnou k obzoru. V dálce je pohoří Tassili n'Ajjer, Tedefest a Garret e Djenouin – Hora džinů. Po mrazivé noci, kdy teplota spadla až k -7°C , se ještě za tmy šplháme znovu na vrchol. Slunce vykuklo přesně za nejvyššími skalními suky a jeho zlaté paprsky nasvítily celou mordorskou scénérii. Vidět západ a východ slunce v pohoří Atakor je považováno za největší zážitek z celé Sahary.

Charles de Foucauld

Tento slavný saharský poustevník pocházel ze šlechtické rodiny, sloužil a bojoval ve francouzských jednotkách v severní Africe. V roce 1901 vstoupil do řádu Malých bratrů Ježíšových, postavil si kamennou poustevnu na plochem vrcholu hory Assekrem a žil zde jako poustevník. Napsal první tuarežsko-francouzský slovník, několik knih o Tuarezích, vedl meteorologické záznamy. Byl nalezen zavražděný v roce 1916. I Alžířané ze severu jej znají a uznávají ho jako výjimečnou osobu. U jeho obydlí je dodneška obývaný malinký klášter. Teď tu byli dva španělští mniši.

Tuarežské pověsti

Promrzlí, ale šťastní z pohádkového svítání roztahujeme toyotu přátel našich průvodců. Prý v chladu špatně startuje, ale kdo by to řešil, když je zde zima sotva měsíc v roce. Putujeme po prašné cestě, která oklikou mezi hlavními dominantami pohorí Atakor vede zpět do Tamanrassetu. Vede z ní odbočka na sever na Hirafok, ale ta už není povolená. Jednou z hlavních dominantních hor je skalní suk Ilamane vysoký 2736 m n. m., v jeho těsném sousedství je nejvyšší hora celého Alžírsko, Tahat (2908 m n. m.). Tuaregové mají řadu pověstí o kopcích ve svých pouštních horách. Skalní suky falického tvaru, vzniklé zvětráním sopky až na tvrdý sloupový čedičový střed, jsou mužského rodu. Kopce, které jsou pokryté lávou a zachovaly si jemnější tvar sopky a mají pravidelný tvar, jsou ženského rodu. Hora Tahat je tak manželkou Ilamanu. Hora Amjer se kdysi pohádala s Ilamanem o Tahat a zasadila mu ránu. Tak vzniklo lávové rameno Ilamanu a pramen pod úbočím. Ale zatímco Amjer toužil po Tahat, jeho zase milovala hora Tioueyin. Když Amjer odmítl opustit místo vedle své milované Tahat, v záchvatu žárlivosti se Tioueyin odstěhovala asi 150 km na jihozápad směrem k Mali. Horu Tioueyin však následoval i její nápadník Iderhé a zanechal za sebou hlubokou dolinu vedle Ilamanu.

Na další cestě míjíme hřeben Taessa. Slovy lze jen těžko popsat tento obrovský útvar, dlouhý asi 10 km, široký asi 3 km a vysoký

určitě přes 100 m. Veliký pískovcový hřbet, kdysi ležící na dně jezera, byl při sopečné činnosti vyzdvižen do výšky a je obklopen lávovými poli. Pískovcové bloky byly větrnou erozí opracovány do oddělených skalních sloupů. Při pohledu na skály mě napadají přirovnání jako „Svatební průvod“, „Družičky“ a podobně, jak se jinde po světě podobné útvary nazývají. Jenže všechny jsou proti Taesse drobečky.

Táboříme pod obrovským skalním městem ve vyschlém wádi na písku. Kolem proběhlo stádo koz – to se zvědavá děvčata z nedalekého tuarežského tábora přišla podívat na návštěvníky svého území. Je Silvestr, a tak nám naši průvodci dělají v písku tagelu – chlebové placky a kozu. Tu přivezli živou, zabili ji, naporcovali a pečou ji v horkém písku, z něhož odhrabali oheň. Mají dvě umyvadla, jedno zespodu, odkud hřeje horký písek, a druhé svrchu, na které sypou rozpálené uhlíky. Alkoholu se rozhodně nezřikají, takže jim naléváme naše české pivo, kterého jsme si na Silvestra přivezli malý soudek. Těm, kdo pokašlávají, vaří čaj z léčivých bylinek nasbíraných po cestě v poušti. Zase spím pod širákem, k ránu mám zcela zmrzlý spací pytel a zimou se musím dozabalit do péřové vesty.

Tuarežské zvyky

Tuaregové se v mnohém odlišují od původních Berberů ze severu a od Arabů vůbec. Už třeba jen svým vysokým vzrůstem a hrdým držením těla. Tuarežské ženy, pověstné svojí krásou, nenosí šátky přes obličej. Šátek zvaný „šés“ nosí výhradně muži. A na rozdíl od severu nenosí krátký, ale pořádně dlouhý, šestimetrový pruh látky. Ten mají pečlivě omotaný kolem celé hlavy a zejména kolem úst. V minulosti věřili, že ústy se mohou do člověka dostat zlí duchové.

Tuarežské společenství se diametrálně odlišovalo od ostatních v severní Africe – bylo založeno na matriarchální linii. Řada Tuaregů dnes, pod tlakem okolí, konvertovala k islámu. Jejich víra je ale pohodová, z islámu si vzali dobrá pravidla, a ta nepohodlná nebo nesmyslná prostě ignorují. Například se nevzdávají

alkoholu. Silně zakořeněným zvykem, kterého si všimne každý cestovatel provázený Tuaregy, je siesta. Přes polední spánek nejede vlak, je posvátný a neoddiskutovatelný.

Zajímavým rysem Tuaregů je udržování pořádku. Nejen naši průvodci všechny odpadky spalovali, ale i kolem tuarežských vesnic je, na rozdíl od arabských, čisto. Žádný nepořádek, žádné igelitové pytlíky rozfoukané daleko do pouště.

Prehistorické rytiny

Na další cestě míjíme znak soustředných kruhů z kamenů. Tak si Tuaregové vyznačovali území. Projíždíme vesnicí Terhenanet. Ještě před patnácti lety zde byly jen chýše spleené z bahna. Dnes tu stojí krásné zděné domy s upraveným okolím a vesnice má dokonce vlastní solární elektrárnu. Tak si současná vláda ze severu usmíruje Tuaregy.

Děti jsou stejné všude na světě – hned se sbíhají a za bonbóny se nechávají fotografovat, perou se o sušenky. Jenže jakmile to zjistí dospělí, děti rozeženou a nám důrazně zakáží focení. Tuaregové mají svoji hrdost.

Po dalším putování lávovými poli, místy protkanými wádí s akáciemi a pasoucími se velbloudy, přijíždíme ke skále s prehistorickými rytinami. Tyto rytiny vytvořili obyvatelé Sahary asi před 6000 – 3000 lety a jsou i v sousedních pohořích Tassili a Acacus. Rytiny jsou důkazem, že Sahara byla v té době zelená a plná zvěře. Nejvíce mě zaujal slon v pohybu. Naprosto stejná, jen větší a zrcadlově obrácená rytina je v pohoří Acacus v Libyi. Oba sloni mají nakročeno a prehistorický autor vytvořil velmi dynamický dojem. Jen se obávám, že s ohledem na téměř válečný stav ani jednoho ze slonů už nikdy neuvidím.

Na skalním útesu jsou další obrázky – žirafy, buvoli, koně, gazely, krávy. A na samém vrcholku, kam se šplháme přes vratké balvany, jsou lidské postavy s kulatými hlavami. Takové, jaké Dänikena inspirovaly k teoriím o mimozemšťanech.

Prehistorických rytin a maleb je v celé oblasti Hoggaru spousta. Bohužel jsou často poničeny islamisty, mají odsekané celé

hlavy. A objevily se i případy, že byl odlomen celý kus kamene a rytina putovala do soukromé sbírky.

Večer táboříme znovu pod skalní stěnou. Rozděláváme ohýnek, dopékáme zbytky ovce a pijeme tuarežský čaj. Na noc si rozkládám spacák do písku a sleduji Jižní kříž. Už není taková zima, jsme asi 1600 m n. m., a tak v noci možná ani nemrzne.

Večer a ráno trávíme u sousedního skaliska. Skalní bloky jsou popadané, tvoří chodbičky a jsou tak ideálním teritoriem pro damany alžírské. Vysedávají na skalách, hlídkují, hrají si, honí se. Večer jsou na západní straně a ráno na východní straně osvětlené sluníčkem. Nejsou moc plaší, takže se nám daří přiblížit až na vzdálenost vhodnou k fotografování.

In Eker

Vše krásné má někdy konec, a my tak po vyřízení nezbytných povolení vyrážíme zpět k severu. Zastavujeme se ještě u hory In Eker. V roce 1962 tu Francouzi provedli pokusný jaderný výbuch. Část hory se odlomila a radioaktivní mrak vyletěl do vzduchu. První, kdo utíkali, byli generálové, obyčejné vojáky nechali na místě. Francie celou záležitost tutlala a dlouho ji odmítala přiznat kočovným Tuaregům, kteří se nalézali v místě spadu radioaktivního mraku. Dnes událost připomíná pomník a obrovská hora je celá obehnaná plotem.

Vojenský doprovod

Cestu zpět nám zkomplikovala intervence v Mali. Francouzi tu na žádost vlády zasáhli proti extrémním islamistům. Ti nezaváhali a na oplátku obsadili alžírské plynárenské zařízení v In Aménas – 700 zajatých civilistů, při ne zrovna dobře provedené osvobozovací operaci bylo 30 cizinců zabito. Celou akci zorganizoval postrach Sahary, jednooký Mochtár Belmochtár. A tak jsme cestovali tři dny na sever v doprovodu osmi vojáků se samopaly, kteří si nás po 200 km na checkpointech předávali. Město Timimoun na okraji Grand Erg Occidental jsme navštívili krátce a pod dozorem. Nutno podotknout, že nepřetržitý dozor

vojáků byl sice nepříjemný, ale vše měli perfektně zorganizované a na každém checkpointu vždy čekala připravená další jednotka.

Přestože se nám výlet velmi povedl, nemohu návštěvu Alžírsko pro samostatné turisty doporučit. Když pominu opravdu obrovské nebezpečí teroristického útoku nebo únosu, jsou zde velmi nepříjemná bezpečnostní opatření. Důkladná kontrola na hranicích při vylodění z trajektu trvá šest hodin, kdy většina celníků postává, nic nedělá a zřejmě čeká na úplatek. Na silnicích je každých 100 km kontrolní stanoviště. Barikády z pytlů s pískem, zepředu i zezadu namířený kulomet, vojáci se samopaly. Místní kontrolují minimálně, zato nás si odstavili pokaždé a vždy znova a znova kontrolovali naše povolení, pasy, doklady od auta. A zdržovali nás klidně i hodinu. To už nebylo pro naši bezpečnost, prostě čekali na úplatek. Alžírsko je překrásná země, ale vládnoucí režim a hrozba teroristů turisty spolehlivě odradí.

Barma

Spoustu let jsem prohlašoval, že nejlepší lidi, které jsem kdy potkal, jsou horalé v Albánii. Jenže pak jsem přijel do Barmy, a rázem mám nového absolutní vítěze – jsou to Barmánci! Usměvaví, vždy ochotní pomoci, příjemní, veselí. Vždyť také jejich země má heslo „Barma – země přetékající optimismem“.

S kamarády jsme si půjčili motorky ve městě Mandalay, naložili je do vlaku Golden Tringle Express a vyrazili do tzv. Zlatého trojúhelníku, oblasti s největší produkcí opia na světě. Naším cílem však nebylo opium, nýbrž důl na zlato a stříbro v horách u čínské hranice. K dolu totiž vede úzkokolejná železnice a po ní jezdí původní anglická, 110 let stará parní lokomotiva. Do oblasti je nutné mít povolení, které jsme samozřejmě neměli, ale nějak to prošlo. Mašinkou jsme se svezli z nádraží v Namtu do důlního překladiště Tiger Camp, kde vyjížděly důlní vlaky z podzemí. Pak jsme vyjeli nákladákem na železničním podvozku až do důlního městečka Bawdwin. Důl je zakonzervovaný, udržovaný stejně jako železnice a čeká se na zhoupnutí ceny zlata, aby byla těžba obnovena. Golden Triangle Expressem jsme se vrátili přes druhý nejvyšší železniční most na světě do nížiny a objeli jsme několik zajímavých míst ve střední Barmě. Historické sídlo Halin, postavené kolem horkých pramenů, skalní klášter Phowintaung a pagodová pole v Baganu.

2016

Man Sam

Halin

Panglong

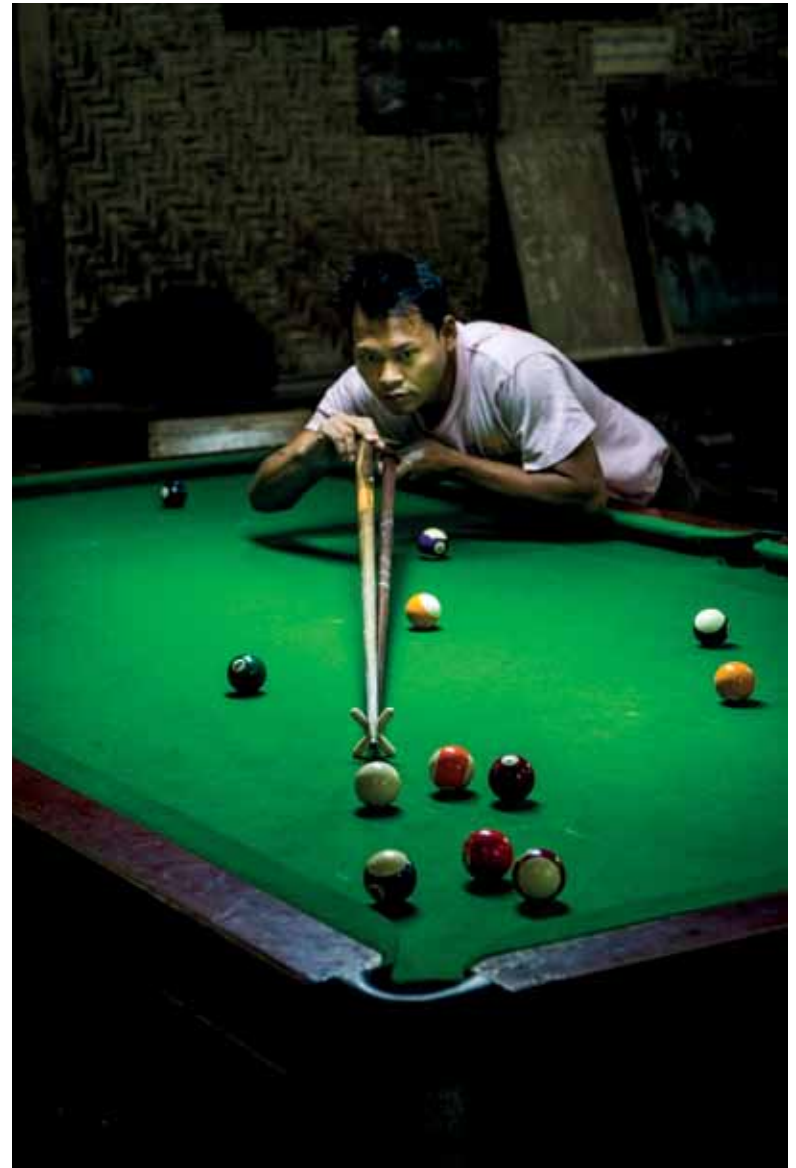

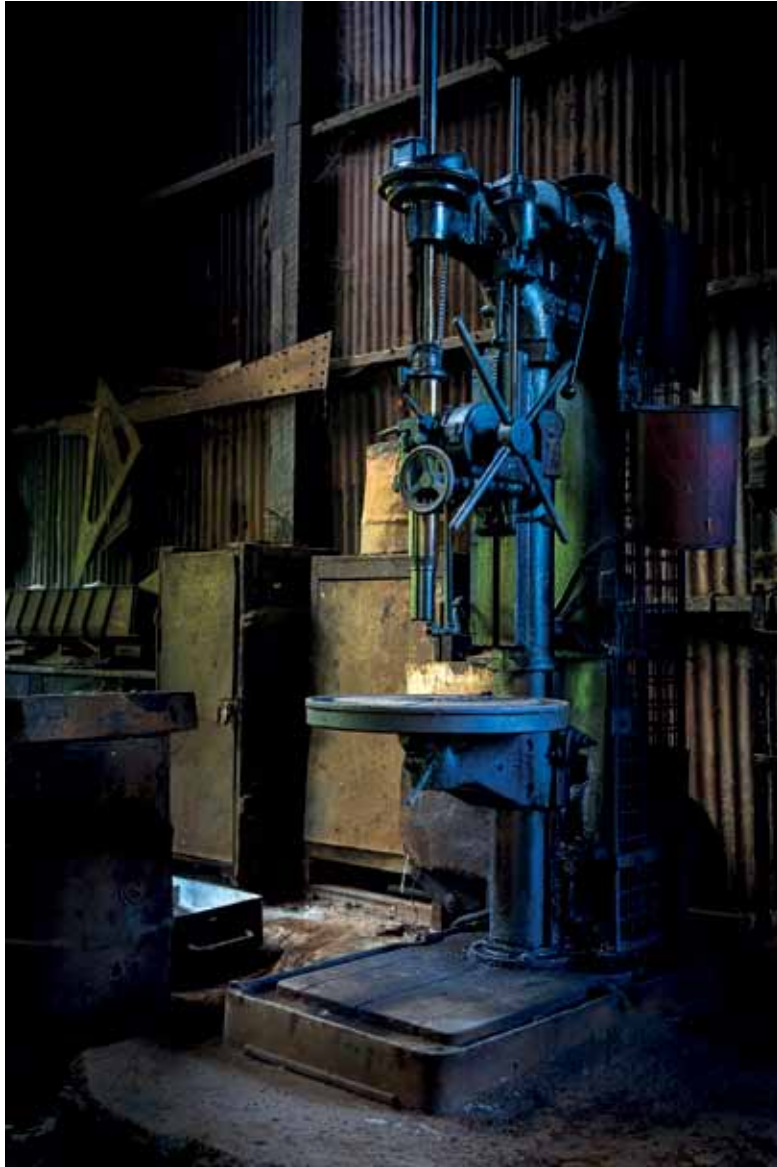
Halin

Hsipaw Pioneer Billiard & Snooker Bar

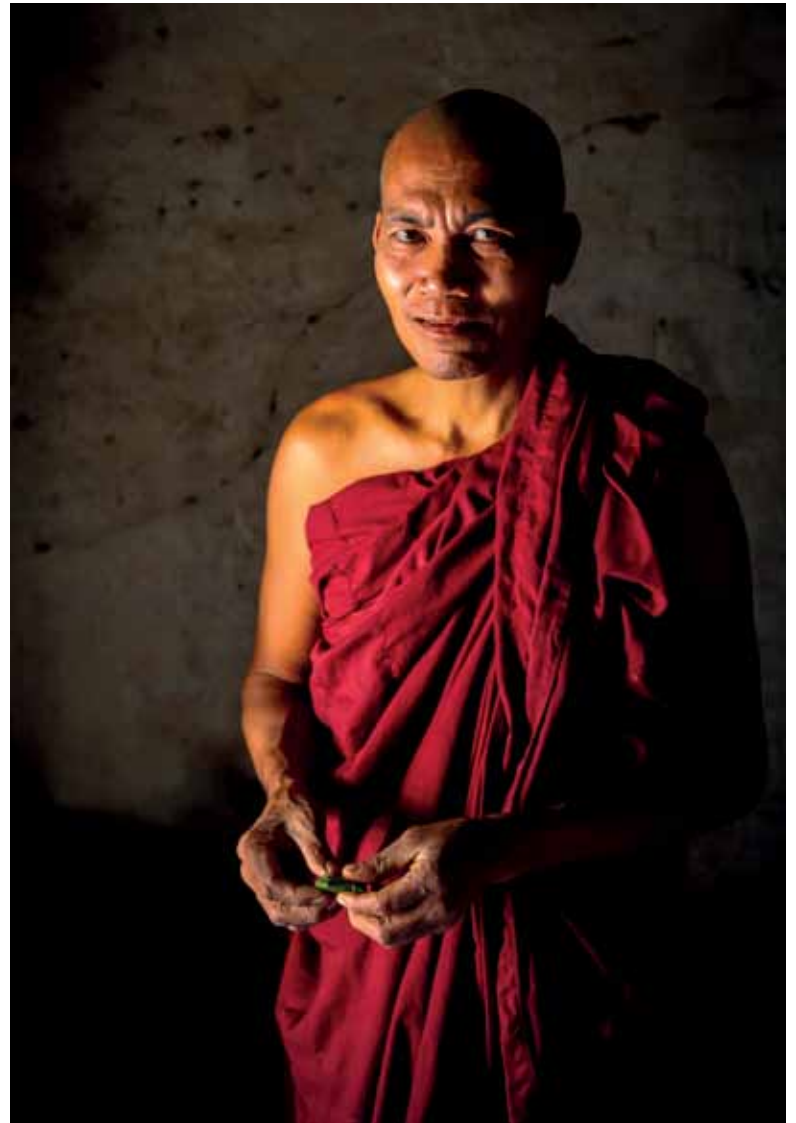
Železniční dílna, Namtu

Halin

Phowintaung

Tkalcovna, Mandalay

Bagan

Bagan

Etiopie — kořeny křesťanství

Severní Etiopie je cesta zpátky ke kořenům křesťanství a k prastarým křesťanským památkách. Koptská církev Tewahedo je nejstarší odnoží původní křesťanské církve, jejíž víra byla do Etiopie přinesena ve 4. století našeho letopočtu.

Přístupné skalními tunely a vytesané v tufu (měkká sopečná hornina) jsou chrámy v Lalibela. Prý je přes den stavěli lidé a v noci andělé. Vnitřek chrámů je velmi chudý, jeden dva obrazy a zlaté kříže, s kterými se kněží ochotně za peníze fotí. Byla neděle odpoledne, staří i mladí kněží zahalení v bílých přehozích se protahovali skalním tunelem, podávali si dlouhé hole a zvonce a ve skalní díře před kostelem zpívali modlitby v doprovodu bubnů.

Když dokončil všechny kostely, zjevil se králi Lalibelovi sv. Jiří a vynadal mu, že jemu žádný kostel nepostavil. Načež Lalibela slíbil, že mu postaví nejhezčí kostel, a svůj slib také splnil. Kostel sv. Jiří je zcela utopený ve skále.

Hluboko v sopečné jeskyni z čediče je schovaný skalní kostel Yemrehanna Krestos. Kostel je chudý, jeden svatý obraz a kříž. Místní se sem putují modlit z dalekého a širokého okolí. Bohužel většina z nich proto, že jsou nemocní. Nohy zdeformované křivici, belhají se o berlích. Ti, kteří už nemohou chodit, jdou po kolenou a ruce si podpírají ohmatanými klacky. Nebo je nesou příbuzní na zádech. Potkáváme slepé ženy s malými dětmi. Všichni zde hledají pomoc a spásu. Tohle je realita etiopského venkova, stíženého mnoha hladomory. Yemrehanna Krestos byl králem v 11. století, říkalo se mu Abrahám. Kostel pochází z jeho doby.

Nejstarší klášter Etiopie, Debre Damo, byl založený roku 600 n. l. na obrovské stolové hoře, těsně u hranice s Eritreou. Ještě před pár lety dole pod klášterem projížděly tanky. Do kláštera je vstup možný jen po skalní stěně. Kdo umí, šplhá, kdo neumí, je vytažen na popruhu z kravské kůže. Nahoru směřují jen muži, a to platí i pro zvířata – berani, býci, kohouti. Býky zvedají vzhůru navázané na popruzích ještě jako telata.

Podle pověsti vynesl zakladatele kláštera na horu had a přitom ho ochraňoval archanděl. Nás ochraňovali andělé strážní a místo hada nás na popruzích z kravských kůží tahali mniši. Před námi sjeli dolů malí kluci z chrámové školy. Když jsem vyfuněl nahoru, smál se na mě v horní hraně v dřevěné brance mnich, který mě jistil. Stařík, tak 70 let a 45 kg. Kdybych spadl, letěl by se mnou.

V kostele je uložena bible, asi 300 let stará, na kozí kůži. Na jednu stránku jedna kozí kůže.

Co mě na Etiopii překvapilo, byla absence odpadků. Nejen na venkově, kde je plastová láhev poklad, ale i ve městech. Pořád jsme potkávali někoho, kdo uklízel. A také mě překvapilo, že v Etiopii se téměř nekouří. Na veřejnosti vůbec a v restauracích jen výjimečně.

2015

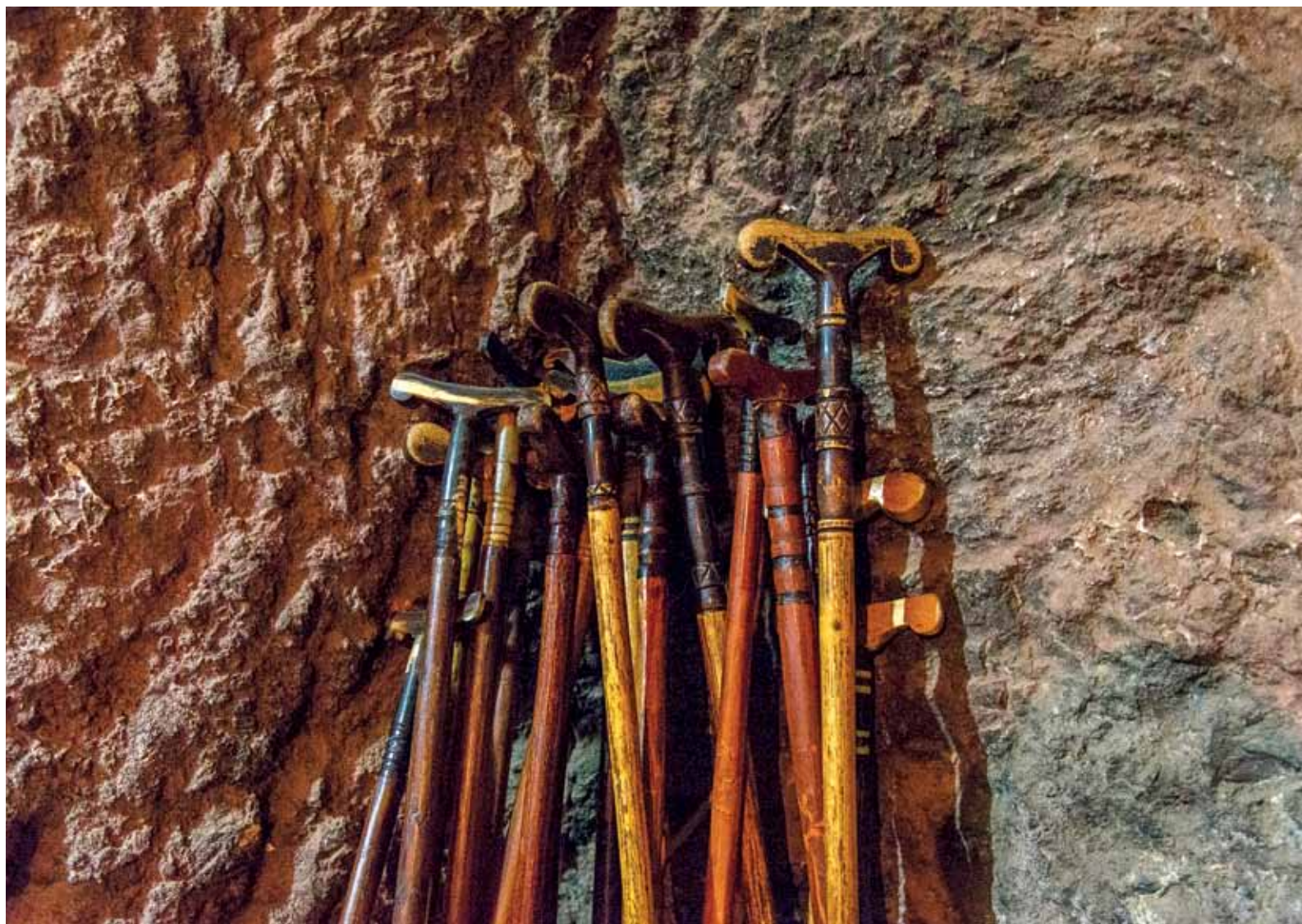

Kostel sv. Jiří, Lalibela

Kostel sv. Jiří, Lalibela

Mnišské hole, Lalibela

Pobožnost, Lalibela

Slepý mnich, Lalibela

Klášter Yemrehanna Kristos v sopečné jeskyni

Schody do kláštera Yemrehanna Kristos

Klášter Yemrehanna Kristos

Klášter Yemrehanna Kristos

Etiopská káva

Etiopská dívka

Klášter Mariam Sewito

Klášter Debre Damo

Severní Etiopie

Etiopie — údolí Omo

Nikdy v žádné zemi jsem nezažil větší kontrast. Na severu důstojní křesťanští kněží a prastaré náboženství, na jihu pomalovaní divoši a animismus.

Kmeny v údolí Omo byly až do roku 2010 izolovány od světa. Etiopská vláda k nim z bezpečnostních důvodů nikoho nepouštěla. Divoši si žili svým šťastným životem v buši. Pásli stáda krav, lovili ryby a bojovali mezi sebou o pastviny a vodu. Výměnou dobytka do Jižního Sudánu snadno získali samopaly, a tak jsou dnes všichni vyzbrojeni.

Po roce 2010 sem etiopská vláda začala za přísných podmínek pouštět cestovkami organizované výpravy. Lidé z údolí Omo se rychle zorientovali a dnes za peníze pózuji při focení. A občas některou výpravu přepadnou. Turisty nechají na pokoji, ale jejich průvodce, pokud je z jiného kmene, zabijí.

Příslušníci kmene žijí velmi svobodomyšlně, po taneční slavnosti se páry mladých a nesezdaných ztrácejí v okolní buši. Kmeny obvykle uznávají pět druhů svatby – normální domluvená svatba, soužití, unesení od sousedního kmene, dědictví, výměna. Dívky se obvykle vdávají v jedenácti letech. Některé kmeny, třeba Daasanachové, praktikují mužskou i ženskou obřízku.

Kmen Hamarů má slavnost zvanou Skok přes býka. Chlapci tak skládají zkoušku dospělosti. Během slavnosti se chlapci namalují a pak bičují dívky pruty po zádech, do krve. Která dívka je více zbičovaná, taková je atraktivnější. Muž, který v boji zabije nepřítele, může ve vlasech nosit velké barevné ptačí péro.

Kmen Mursiů je považován za nejdivočejší kmen údolí Omo. Před jejich návštěvou nás ve městě varovali. Průvodce nás ale zavezl o několik hodin cesty dále, než se obvykle jezdí, ke skupině, která byla úplně v pohodě. Náčelník nás uvítal a průvodce nám vyjednal podmínky fotografování. Ženy se při našem příchodu namalovaly a nazdobily. Celá skupina, skládající se z několika rodin, se k nám chovala velmi korektně. Přesto ale opatrnosti nikdy nezbývá, všichni muži byli ozbrojeni samopaly. Nás chránil jen ranger se starou vojenskou opakovačkou. O rok později v této oblasti přepadli skupinu s průvodcem, který patřil k jinému kmeni. Průvodce zabili, turisty okradli. Vláda pak oblast pro návštěvy opět uzavřela.

2015

Kmen Daasanach

Kmen Mursi

Slavnost skoku přes býky, kmen Hamar

Kmen Hamar

Kmen Hamar

Kmen Hamar

Kmen Hamar

Záda dívky po rituálním bičování, kmen Hamar

Kmen Mursi

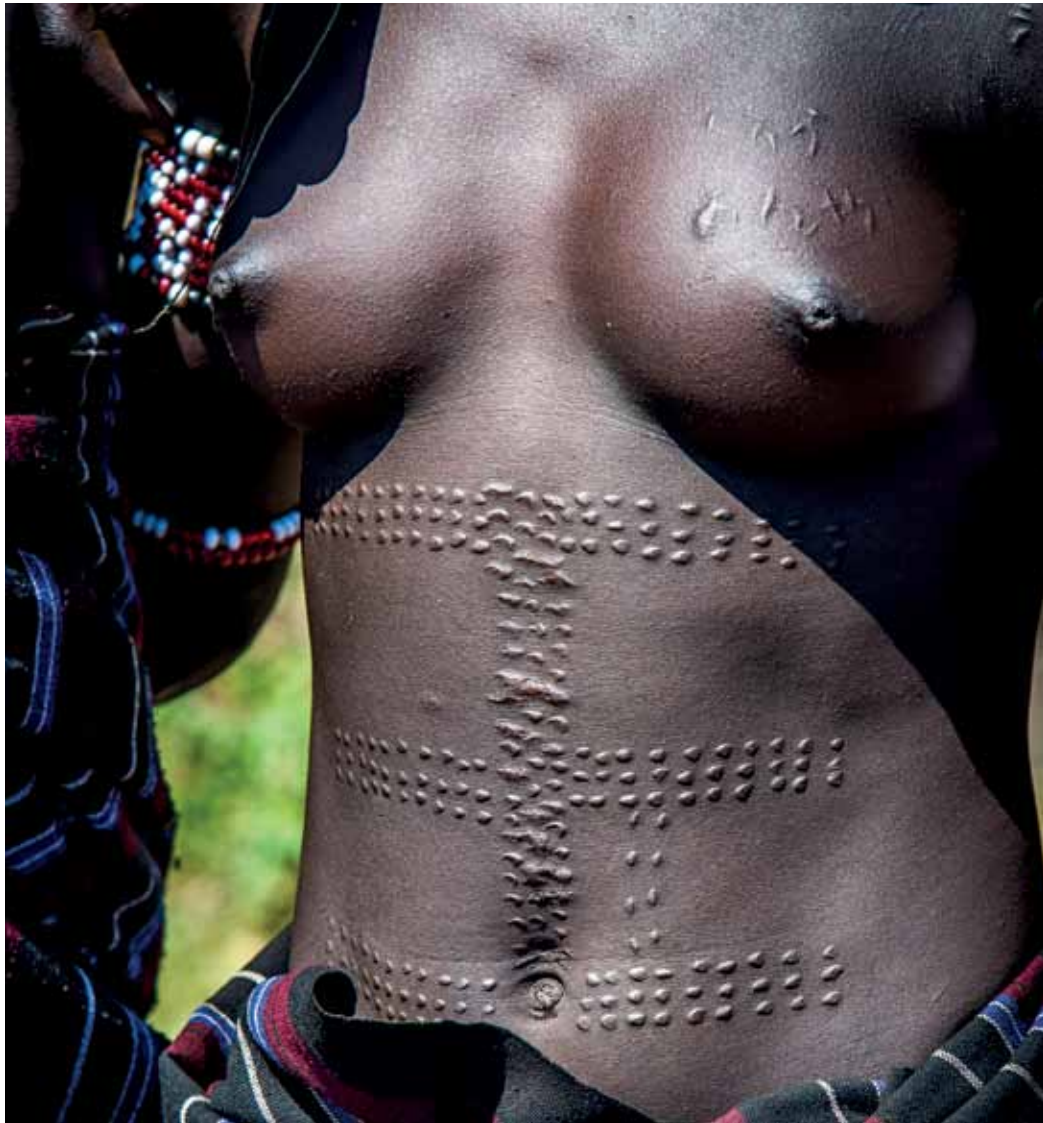
Kmen Mursi

Kmen Mursi

Kmen Mursi

Kmen Mursi

Kmen Kara

Kmen Kara

Kmen Kara

Kmen Kara

Kmen Kara

Kmen Kara

Údolí Omo

Údolí řeky Omo na jihu Etiopie je unikátní „melting pot“, česky „tavicí kotlík“ nebo spíše „míchánice“ kultur a národů.

Oblast na hranici Etiopie, Keni a Jižního Súdánu si po věky žila vlastním divokým životem. V 19. století sem zamířilo několik vojensko-vědeckých expedic, ale většina byla neúspěšná a podlehla v bojích s místními domorodci. Až na jeho konci byla oblast anektována etiopským císařem Menelikem II. (předposlední z Šalamounské dynastie). Kvůli své obtížné dostupnosti stejně jako bojovnosti a nesnášenlivost místních kmenů zůstala po této anekci nedotčena a vydržela tak i přes obě světové války. Poté nastoupil komunistický režim, který nepřál turistice, takže si divoši i nadále žili svým životem a oblast zůstávala v izolaci. Díky tomu byla uchráněna před vlnou masového turismu, který zasáhl země jako Keňa nebo Tanzánie. Oblast dolního toku řeky Omo se zpřístupnila pro turisty až po roce 2000. Ani poté se tu neodehrává žádná masová turistika, jde spíše o jednotlivé skupinky dobrodruhů, ale situace se mění velmi rychle – i my jsme zde již potkali několik kolon toyot s Japonci.

V údolí řeky Omo a přilehlé oblasti žije asi šestnáct různých etnických skupin, které patří ke třem různým jazykovým a etnickým větvím (nilosaharské, omotické a kúšitské). Všechny kmeny se živí téměř výhradně pasením dobytka a vzájemně bojují o pastevní a tím i životní prostor a zdroje vody. Hrbaté krávy plemene Zebu jsou jejich jediný majetek. Kmeny obdělávají pole hospodářským systémem postupného vypalování buše – když se půda vyčerpá, vypálí nový kus a starý nechají zarůst a zregenerovat. Ti, kteří žijí v blízkosti řeky Omo, hospodářským systémem záplavovým. Musejí stihnout osít i sklídit, než přijde další záplava. Několik kmenů se živí rybařením. Půdu rodinám rozdělují stařešinové. Přednost mají „potřební“ – vdovy a sirotci.

Ústřední vláda tu nemá příliš pevnou moc. Z jižního Súdánu sem výměnou za dobytek proudí zbraně, takže jsou dnes lovci namísto oštěpů vyzbrojeni vojenskými puškami nebo kalašnikovy.

Divoši se však zatím perou jen mezi sebou a občas s ústřední vládou, turisty nechávají na pokoji. Některé kmeny turisty vítají jako příjemný přivýdělek, jiné je naopak odmítají. Prostě je nebaví tajtrlíkovat před foťáky a nechtějí narušit svůj tradiční život.

Pro turisty je zřízen dobře fungující systém certifikovaných průvodců, kterými jsou obvykle vzdělanci z příslušného kmene. Za vstupné do vesnic náčelník vybírá peníze, běžně 100 birrů, což je 100 Kč. Za focení jednotlivých lidí se platí extra a přímo, obvykle pět birrů. Ještě před pár lety byla cena jeden birr. To jsou místní pravidla hry. Kdo je dodržuje, nemá problém. Kdo fotí pokoutně nebo dělá problémy s placením vstupného do vesnice, ten je bez milosti vyhozen.

Největším nepřítelem domorodých kmenů v údolí řeky Omo ovšem není turistika, nýbrž paradoxně sama etiopská vláda. Přestože všude proklamuje, jak je Etiopie demokratickou zemí všech žijících národů, je to právě naopak.

V údolí řeky Omo je na rozdíl od zbytku Etiopie velmi úrodná půda. Řeka Omo pravidelně v období dešťů zaplavuje rozsáhlá území, čímž obohacuje pěstební plochy novými živinami. Vláda tato pole nenechává místním, ale pronajímá je velkým zahraničním společnostem z Indonésie, Malajsie, Koreje a jiných zemí – na pěstování bavlny a dalších plodin, kótovaných na burze. Navíc na řece Omo staví velkou přehradu. Sice jí během stavby došly peníze, ale za pomoci Číny se stavba opět rozběhla. Místní nemají šanci se bránit. Kdokoliv se ozve, je uvězněn. Kmeny jsou násilím přesídlovány s omezeným počtem dobytka, jsou zpřetrhány kmenové vazby a tradice.

Co by kmenům pomohlo, je sjednocení. Jenže ony celá staletí bojovaly mezi sebou, proto je dnes sjednocení zcela nemyslitelné. Navíc mezi kmeny směji působit jen certifikované organice, a pokud někdo byť jen naznačí, že by snad o sjednocení jednal, okamžitě o certifikaci přichází.

Skok přes býky

Jdeme buší po vyšlapané pěšince. Dál se už terénní auta nedostanou. Pak vyschlým korytem řeky po písku a šterku. V písku jsou vyhrabané díry na vodu – pro lidi i pro dobytek. Na skalnatých březích stojí obrovské stromy na kořenech jako na chůdách. Po několika kilometrech přicházíme k soutoku, jehož druhý přítok je také vyschlý.

Na ostrohu nad soutokem se odehrává slavnost. Divoši, kmen Hamarů – pomalovaní, v bederních rouškách, s oštěpy, jak z Náprstkova muzea. Děvčata tancují dokola, na nohou mají rolničky, cinkají. A také troubí na mosazné trumpetky. Tancují staré i mladé, jen ty s maličkými dětmi stojí kolem. Mladí muži se rituálně malují, chystají se na druhé kolo slavnosti – Skok přes býka. Staří muži posedávají kolem na svých osobních židličkách se samopaly. Židličky používají k sezení, ale také jako podložku hlavy na spaní. Dívky pořád tancují a popíjejí z kalabašů domácí pivo. Musejí být opilé, aby necítily bolest z bičování. Mladá dívka přemluví svého oblíbeného chlapce, který v posledních třech měsících skákal přes býka, aby ji zbičoval prutem. Musí to být fakt do krve. Čím více má dívka jizev na zádech, tím je krásnější.

Chlapci se domalovali a dívky jsou zbičované. Celý průvod se za cinkání a troubení vydává po pěšince buší na kopec. Pěšinka je úzká, všude létají ptáci, občas nám přes cestu přeběhnou paviáni. Spousta zvuků a ptačího zpěvu. Buš je hustá a jde z ní skoro strach. Klidně se tu dá narazit na mambu černou, až čtyři metry dlouhého hada, který se při útoku vztyčí a kousne vás do hrudi nebo do hlavy. Jed ochromuje nervy, smrt nastává zástavou dechu. Jak si tak vyšlapuju buší v sandálkách a kratašech, musím také myslet na zmiji útočnou. Ta je sice líná, moc se nehýbe a díky výbornému zbarvení není téměř vidět. Když se na ni ale šlápne nebo sedne, okamžitě zaútočí. Jed způsobí rozklad tkáně v místě kousnutí.

Pěšinka nás dovedla na pahorek s holou planinkou. Cereoniální místo, přes býky tu skákaly celé generace. Dívky s ženami se znova roztančí a chlapci krotí býky. Pak pět býků

postupně za ocasy a zkroucené hlavy za rohy srovnají do řady. Dívky se seřadí tak, aby všechno dobře viděly, skáčou na místě, zvoní rolničkami, troubí na trubky. Hrdina dne, mladík, který bude skokem přes býky přijat mezi muže, odkládá bederní roušku. Etiopané prý mají nejdelší přirození ze všech mužů. Neměřil jsem mu ho. Ostatní mu kreslí bílé linky na tělo. Pak ho muži vezmou mezi sebe do hloučku a zřejmě ho povzbudí a nabudí. Rozběh, skok, skok z jednoho býčího hřbetu na druhý. Pak zase zpátky a ještě jednou. Velké křičení, jásání, troubení, cinkání. Zvládl to!

Na trhu

Vedle cesty stál pomalovaný divoch jen v sukýnce, pásł krávy. Přišel mi jak zjevení. Jenže za chvíli další a další. Přejeli jsme dva hřebeny a dostali se do údolí řeky Omo. Na chvíli jsme zastavili a z křoví přiběhla tři mladá děvčata. Jen v sukýnkách, s náhrdelníky a odhalenými prsy. Ochotně se fotí, samozřejmě za peníze, místní cena je pět birrů.

Pokračujeme dál a kolem cesty se objevuje čím dál více místních. Kožené sukýnky mají doplněné barevnými tílky Arsenalu a Chelsey. Ne, nezajímá je fotbal, trička jsou hezky barevná, a to se jim líbí. Některé dívky mají na sobě obnošené podprsenky, samotné, bez triček. Nezakrývají se ze studu, prostě jim to přijde jako prima ozdoba. Muži i ženy mají ve vlasech barevné sponky. Někteří mají ve vlasech namotané růžové brýle nebo oranžové hřebeny. Lojem a červenou hlinkou upravené účesy, náhrdelníky, korálky, ptačí péra, staré nefunkční digitálky. Prostě se ozdobí vším, co je hezky barevné. Všichni muži si nesou svoje typické židličky, dlouhé hůlky a někteří samopaly nebo vojenské pušky. Mladíci mají ladnou, až taneční chůzi.

Ženy nesou na hlavě dřevěné tykve, tzv. kalabaše. Náklad mají zavěšený ve vaku z koží kůže na zádech, v plechovkách nesou máslo. Muži před sebou ženou krávy a kozy. Je úterý, v městečku Alduba se koná pravidelný trh. Divoši vycházejí z buše a prodávají, co vypěstovali nebo co ulovili.

Ve vesnici

Hamarové jsou čistotní. Vesnice uklizená, chýše vysmýčené. Nikde žádné odpadky nebo dokonce plasty. Obydlí jsou postavená jen z klacků a rákosu, žádné igelity ani vlnité plechy. Sami Hamarové jsou velmi příjemní. Pozvali nás do vesnice druhý den na pokračování slavnosti skoku přes býka.

Dnes večer chlapci a dívky tancují a vybírají si, kdo je komu nejvíc sympatický. Při příchodu do vesnice musí průvodce vyjednat s náčelníkem cenu za naše vstupné. Sazba je 200 birrů (200 Kč) za člověka, v ceně máme focení na slavnosti i ve vesnici. Ale když ve vesnici fotím lidi, musím platit zvlášť.

Mladík, který včera skočil přes býky a byl tak přijat mezi muže, obcházel před deseti dny všechny vesnice v okolí. V každé zanechal klacek se zářezy či provaz s uzly na znamení, kolik dní zbývá do slavnosti. Postupně se ze širokého okolí scházejí lidé, přinášejí kalabaše s domácím pivem nebo medovým vínem, přihánějí kozy. Koza je perfektní zásobování – nemusí se nosit, sama přiběhne, na místě se podřízne. Maso se peče na klaccích zapíchaných kolem ohně. Kůže se škrábe a syrové oškrabané maso a tuk se jí rovnou jako pochoutka. Co se dělá s vnitřnostmi, jsem raději nezkoumal. Mladík se po skoku přes býka až do svatby musí zříct konzumace obilovin. Smí jen maso a med. Jakmile se zasnoubí, může šlehat prutem na slavnosti ostatní dívky a do třech měsíců se žení. Dívky se obvykle vdávají v 11 letech.

Hamarové mají pět druhů manželství a běžné je mnohoženství:

- Normální, domluvená svatba. První manželka má na náhrdelníku trčící kus špalíčku a má svůj dům.
- Kindle kays – soužití
- Yedot – unesení (zřejmě od cizího kmene)
- Ishmena – dědictví po bratrovi
- Merima – výměnná svatba (zřejmě když muže první manželka naštve, tak ji vymění)

Hamarové nepraktikují mužskou ani ženskou obřízku. V nedávné minulosti běžně zabíjeli děti, když jim horní zuby začaly růst dříve než spodní.

Se západem slunce se toulám vesnicí. Hamarská vesnice, to je prvobytně pospolná společnost. Teda až na ty kalašnickovy a vojenské pušky. Jinak se vaří v hliněných hrncích na ohni, spí se na kůžích, oblékají se také do kůží a občas do darovaných triček. Tričko je vzácnost, obléká se jen na slavnost. Pazourky už také nahradily nože, ale tím veškerá moderna končí.

Hamarové se živí především pasením koz a krav. Půda není majetkem jednotlivce, nýbrž kmene. Když Hamarové vypasou území kolem vesnice, přestěhují se společně jinam. Ženy se starají o chýše, oheň a vodu. Pěstují fazole, kukuřici a dýně. Muži se starají o dobytek, který pasou v buši. Hamarové jsou považováni za nejhezčí kmen jižní Etiopie. Hubení muži chodí plavým až tanečním krokem. Ženy se rády zdobí korálky a různými lesklými předměty, mají upravené, tzv. helmové účesy, vyztužené směsí červené hlíny a loje. Nosí kožené sukýnky, na vršku nic, jen občas přehozenou koží kůži nebo staré tričko. Děti mají zdarma školní docházku, ale rodiče je většinou do školy neposílají. Nechtějí, aby se ‚pozápádnily‘, mají raději svůj tradiční život.

Daasanach

„Cože, v téhle kládě že mám jet přes řeku?“

„Klid pane, tady nejsou krokodýli, my tu přes řeku klidně i plaveme,“ uklidňuje mě převozník.

Usedáme na dno vydlabaného zohýbaného kmenu. Zapomeňte na kánoe, tohle je fakt kus křivého stromu. Na dně je sucho, aspoň něco. Ještě že jsme s kamarádem Berym vodáci a nemáme problém se uvolnit a kolébání nechat vyvažovat převozníka. Má tlustý, dlouhý klacek, kterým nás nejdříve odpichuje a pak pádluje vestoje na obou stranách. A děsně cáká, ale to nám v horku nevadí. Za námi skáče černochoch do řeky a kraulem plave na druhou stranu Oma. Snad tu ti krokodýli fakt nejsou.

Řeka má asi 300 m, mírný proud a hnědou zkalenou vodu. Lidé se v řece koupou, vodu pijí a odnášejí si ji v kanystrech nebo PET lahvích do vesnice. Přes řeku jsme se přeplavili do vesnice Daasanach. Rybaři v deltě Oma, kde se vlévá do jezera Turkana. Loví prý i krokodýly. Jezero Turkana je bezodtoké a postupně vysychá.

Daasanachové jsou v porovnání s Hamary čuňata. Ve vesnici se válejí odpadky, chýše jsou splácané ze všeho, co kde seberou. A smrad, všude je hrozný smrad hniloby. Průvodce vyřídil s náčelníkem vstup do vesnice, a pak se na nás vrhli, jako supi. „Mister photo“ křičí všichni a jedna holka přes druhou se mi s obnaženými prsy cpou před objektiv. Staré ženy pózuji vzpřímeně s hrnci a kanystry na hlavě, bojovníci s kopím. Tady si z turistů udělali příjem, ale na rozdíl od Hamarů žádné tanečky. Prostě se jen předvádí. Jsou hezky ozdobení náhrdelníky, náramky a nákotníky. Ženy nosí ptačí péro nebo zelenou větvíčku propíchnutou skrz spodní ret. Na hlavách mají čelenky se zátkami od piva St. George. Došly mi drobné, takže konec focení. Dávám průvodci balík propisek pro školu. A vzápětí se na mě vrhnou děti, dívky i dospělé ženy: „Mister photo pen“. Tak fotím za propisky. Když došly propisky, našel jsem v batohu lízátko. „Mister photo candy“. Tak fotím za lízátko. Pak už nemám nic a vysvětluji průvodci, že mi došly drobné. Něco zavolá, a hned mi přinášejí krokodýlí zub za „one hundred“. Prchám z vesnice. Teď ještě přežít plavbu ve vydlaném kmeni zpět přes řeku.

Daasanachové jsou rybáři, žijí na hranicích Etiopie a Keni v deltě řeky Omo, kde se vlévá do jezera Turkana. Název znamená „Lidé z delty“. Především se živí rybolovem a prý loví i krokodýly. Je jich asi 65 tisíc, žijí v celé jižní oblasti kolem řeky Omo. V 9 letech jsou chlapci a dívky v 10-12 letech obřezáni. Pak se můžou vdát, oženit. Za nevěstu se platí poplatek, může být v penězích nebo ve věcech. Poplatek je rozdělen mezi příbuzné. Členové klanu se nesmějí ženit mezi sebou ani spolu tančit na slavnostech.

Mají čtyři druhy manželství:

- Darech – domluvené manželství
- Garu – soužití
- Seriti – manželství únosem
- Ayodi – dědictví

Každá vesnice/klan se na něco specializuje. Klan „Krokodýlů“ na rybaření a lov krokodýlů. Klan Turat sbírá palivo na oheň, má moc nad hady a umí léčit uštknutí a nemoci. Klan Turnyerim má zase moc přivolat deště v období sucha. Další klan umí léčit oční infekce, jiný uštknutí škorpióna.

Vesnice jsou připravené na záplavy, sýpky jsou postavené na kůlech. Občas bojují se sousedními kmeny Hamarů, Nyangatomů a Turkanů o pastviny nebo o stáda, když jim v období sucha uhynou.

Kara

Ihned po příjezdu propadli všichni divoši šílenství a začali se malovat hlinkou a zdobit a hned na nás křičet: „Photo, photo!“. Průvodce po vesnici byl tak trochu ožralý, lidé na nás pořád útočili, abychom je fotili. Křičeli, strkali se. Bylo to nepříjemné.

Lidé kmene Kara ve mně zanechali velmi rozpačitý dojem. Byli otravní, zjevně opilí, vynucovali fotografování... typické turistické divadlo. Jenže jim to je těžko mít za zlé. Přímo pod jejich vesnicí, která stojí na vysokém ostrohu nad řekou Omo, staví turecká společnost zavlažovací kanály pro bavlníkové plantáže. A ve vesnici mají v chýši dva chladicí boxy s pivem.

Jeli jsme asi 60 km na východ od hlavní cesty, směrem k řece Omo. Krásná pahorkatina, zelená buš, termiště. Potkávali jsme pastevce krav, nejdříve Hamary, pak Kary. Všichni se samopaly nebo vojenskými puškami, i když tyhle dva kmeny prý mezi sebou nebojují. Občas nám přes cestu přeběhly antilopy dikdik, zahlédli jsme několik tlup paviánů a velké perličky. Cesta byla nejdříve rozbitá a špatná, ale pak přešla v krásnou písčitou pistu, takže se i náš jinak velmi opatrný a pomalý řidič rozjel.

Posléze trochu bloudil, když se cesta rozvětvila, ale nakonec našel tu správnou, vedoucí na ostroh nad řekou Omo. Na něm, ve výšce asi 50 m nad řekou, je vesnice kmene Kara. Na jejím kraji stojí chýše s dvěma ledničkami, napájenými generátorem, kde místní podnikavec prodává pivo a Coca-colu. Místní zřejmě vysomrují peníze za focení, a pak je prolíjí hrdlem. Civilizace sem opravdu silně udeřila. Vedle vsi je škola. Pravda je, že většina mladých uměla anglicky více než jen „you, you, money!“. Vesnice sice nesmrdí jako u Daasanachů, ale zase je plná plastových odpadků. Dole pod útesem jsou zakotvené lodě vydlabané z kmenů. Karové se původně živili jako rybáři, vždyť i v jejich jazyce „kara“ znamená „ryba“. Průvodce nám říká, že ještě před rokem měli na druhém břehu Oma políčka, teď už na ně asi kašlou. Dnes pod útesem kus proti proudu stavějí Turci obrovský zavlažovací systém a na veliké ploše chystají bavlníkové pole. To je konec kmene Kara.

Přesto jim ale musím přiznat, že byli velmi pěkně nazdobení, náhrdelníky, čelenky, péra ve vlasech, péra propíchlá ve rtu. Muži měli těla pomalovaná bílou hlinkou a vypadali fakt strašidelně. Navíc skoro všichni muži měli samopaly a pózovali s nimi. Nemyslím, že je měli nenabitě, a v kombinaci s alkoholem jsem neměl dobrý pocit.

Lid kmene Kara se dnes už málo věnuje pastevectví a dobytek vlastní jen málo rodin. Především pěstují čirok, kukuřici a jiné plodiny. Obchodují s Hamary na jejich trzích a mají i řadu společných zvyků, jako třeba skok přes býky nebo stejné čtyři druhy manželství.

Mursi

„Kam že zítra jedete? K Mursiům?“ vyděsil se upřímně číšník v hotelu ve městě Jinka.

„K Mursiům musíme vyrazit brzy ráno, než budou ožralí“, nařídil náš řidič. „Před třemi měsíci Mursiové zastřelili rangera, který byl z jiného kmene. S okolními kmeny vedou totiž Mursiové nepřetržitou válku o pastviny!“

Vjeli jsme do národního parku, projeli nížinou, přešli další hřeben. Na kopci byli u silnice nazí pomalovaní kluci, zastavovali auta a vynucovali focení. Náš průvodce je ignoroval a pokračovali jsme dál. Minuli jsme několik vesnic, kde už stály dvě toyoty s turisty. Průvodce vrtěl hlavou – sem ne, tady jsou nepříjemní, vynucují focení. Pokračujeme pořád dál na východ, směrem k řece Omo. Po asi 40 km zastavujeme uprostřed buše na křižovatce. Z levé cesty přichází zástup vysokých černochů s tyčemi. Tyče používají na zápasy, při slavnostech „Dongo“ se s nimi mlátí, dokud jeden nepadne. Vítěz si vybere nejhezčí dívku. Přicházejí k nám a každý nám postupně podává ruku, řekne „hello, welcome“ a zazubí se. Jsou z vesnice, kam jedeme, a jdou si na hranici s územím kmene Ari nařezat olejnaté klacky. Těmi jim za dva dny při slavnosti stařešinové seřezou zadek. Je to rituál, který má symbolicky potvrdit podřízenost stařešinům.

Vítá nás náčelník, obrovský černý chlap. Nevyndávám foťák, čekám až na svolení. Průvodce nám zatím vypráví o zvycích kmene. Okolní chýše jsou z rákosí a celkem čisté.

Mursiové jsou bohatý kmen, mají hodně dobytka, i když to tak ve vesnici nevypadá. Nemají tu odpadky, ale nezametají jako Hamarové.

U kmene Mursi může mít muž více žen, ale musí je uživit. Své ženy musí mlátit spravedlivě – kdyby jednu mlátil více, tak zasednou stařešinové a ostatní muži ho fyzicky ztrestají. Když muž odejde, třeba i na několik dní, musí mít žena vždy připravenou horkou vodu na kávu a jídlo, jakmile se muž vrátí. Ženy mají na starosti chýši a zásobování vodou. Muži pasou dobytek. Ženy nosí krátké kožené sukýnky a přehozené deky nebo kůže přes nahé tělo. Ženy mají běžně odkrytá prsa. Ve spodním rtu a v uších mají hliněné talířky. V deseti letech jim vyrazí čtyři spodní zuby a rozříznou jim ret. Do rtu postupně vkládají větší a větší špalíčky, pak dřevěnou destičku a nakonec velký hliněný talíř. Muži mají na těle rituální jizvy, podle toho, kolik zabili nepřátel.

Mursiové uznávají čtyři druhy manželství:

- Tokoto gama – domluvené manželství
- Gama – soužití
- Pisiyer – únos
- Sermay – dědictví

Je vedro k padnutí, mouchy pijí z očí vláhu. Ženy využily výkladu a nazdobily se. Do spodního rtu a do ušních lalůček si vložily hliněné talířky. Bez nich vypadají příšerné, děravý spodní ret a lalůčky jim hnusně plandají. Pak dojde na focení. Ženy i muži a děti zejména se nám sice vnucují, ale bez křiku a v klidu. Na vše dohlíží náčelník sedící na tradiční židlička pod stromem. Židličky jsou pro každý kmen jinak vyřezané a tvarované. Když mi při focení na žhavém slunci dojde dech, usazuje mě na svoji židličku jako čestného hosta. Prostřednictvím průvodce si vyměňujeme zdvořilosti a pochvaly na jeho lid.

Dívky jsou nádherné. Odhalená pevná ňadra, břicho a ramena zdobena rituálními jizvami do křížků a obrazců. Ve dvanácti vypadají úžasně, v pětadvaceti jsou už stařeny. Starší ženy jsou ověšené náhrdelníky, ve rtu a uších mají zasazené talířky, prsa občas zakryta koží kůží zavěšenou přes krk. Kolem něj nosí barevné korálkové náhrdelníky. Na hlavách drží tykve nebo košíčky. V těch mají drobné, a když mi dojdou menší peníze, ochotně rozměňují. Zábavné je, že náš ranger je ozbrojen jen jednou starou olezlou karabinou. Mursiové jej palebnou převahou mnohonásobně převazují. Napočítal jsem osm samopalů... Také je zajímavé, že v kmeni Mursi mají samopaly i ženy, rády nám s nimi zapózovaly. Ženy se smějí pohybovat na území jiných kmenů, ale nesmějí mít zbraň ani hnát krávy.

Kroutím hlavou nad obavou lidí z města, že jedeme navštívit Mursie. Chovali se k nám úplně úžasně a velmi přátelsky. Ale zřejmě záleží vesnice od vesnice a ještě je potřeba dojet dále než turisté běžně jezdí. Když se ptám průvodce, tak to sice potvrzuje, ale současně upozorňuje, že Mursiové jsou velmi nevyzpytatelní.

Indie — Ladakh

V Ladakhu je úplně šumafuk, jaký máte foťák. Jestli stál pět nebo sto tisíc. Stačí si chvíli počkat na správné světlo, a pak to zmáčknout.

Tamní kláštery jsou úplně jiný svět. Svět ticha, rozjímání, úsměvů, klidu. Na rozdíl od indických měst, kde vládne rámus a zmatek. Když ale v klášteře strávíte alespoň jednu noc, rychle zjistíte, že donekonečna vyslovované Budhovo jméno a skutky při stále se opakujících obřadech je vlastně příšerná nuda. Anebo to není nuda, jen jsem se jako uspěchaný Evropan nedokázal zastavit a rozjímat.

Ti, kdo odešli z Tibetu a obývají Leh, hlavní město někdejšího království Ladakh, se zaklínají heslem „Free Tibet“ a prodávají turistické cetky. Ale budiž jim přáno, nějak se žít musí. Zato v okolních vesnicích jsem narazil na příjemné původní místní lidi. Obyvatelé Indie, bez rozdílu národnosti, milují fotografování a rádi postojí. Nemusíte je fotit tajně, stačí poprosit.

Obřad v klášteře Lamayuru byl krásný. Mniši tančili, hráli, troubili, obcházeli modlitební místnost, obcházeli klášter, do propasti pod klášterem svrhli z těsta upečený model kláštera a naházeli hrsti zrní. Jen jsem vůbec nepochopil, o co šlo. Inu, turista ze západního světa. Později jsem se dozvěděl, že v modelu kláštera byli nejspíše zakletí zlí duchové, nemoci nebo nezdary. Obětování modelu tak mělo ochránit klášter před neštěstím a pohromami.

2013

Chrám TseoMaitreia, 3724 m n. m.

Klášter Thikse, 3600 m n. m.

Kláster Thikse, 3600 m n. m.

Kláster Thikse, 3600 m n. m.

Zaskar Range, 6401 m n. m.

Khardung, 4200 m n. m.

Baralacha, 6404 m n. m.

Ruberung, 6401 m n. m.

Tso Kar, 4530 m n. m.

Sedlo Khardung La, 5602 m n. m.

Jezero Tso Kar, 4530 m n. m.

Sedlo Taglangla, 5328 m n. m.

Zaskar Range z kláštera Lamayuru, 3510 m n. m.

Island

Poprvé jsem Island navštívil až v roce 2010. Se ženou a malým sedmiměsíčním synkem jsme spali měsíc pod stanem a křížem krážem jezdili vnitrozemím Islandu. Protože jsme jeli autem, a ne na motorce, vzal jsem si s sebou poprvé pořádný fotoaparát. Co jsem vytvořil, mě natolik nadchlo, že jsem se k fotografování zase naplno vrátil. Také jsem tu tehdy potkal svého nejlepšího učitele fotografování – Honzu Suchardu.

Od té doby se na Island vracím dvakrát i třikrát do roka a fotím a fotím. Někdy jsem tam jen týden, jindy třeba celý měsíc a offroadovým autem projíždím nejzazší výběžky Západních fjordů i nejzapadlejší kouty islandského vnitrozemí. Dva měsíce po erupci jsem vylezl do kráteru sopky Eyjafjallajökull a o žhavé magma v puklině kráteru jsem si popálil ruku. Během náhlých povodní jsem se v Duhových horách málem utopil i s autem v rozvodněné řece. Dvakrát jsem se neúspěšně pokusil o výstup na vrcholek činné sopky Hekla. Na raftu jsem sjel ledovcovou řeku Jökulsá. V mnoha větrných nocích jsem se bál, že mi poryvy vichru roztrhají stan. Jednou jsem za měsíční pobyt zhubnul 7 kg. Koupal jsem se snad ve všech horkých jezírcích a pramenech, co na Islandu jsou. Zažil jsem zde dobré i špatné, a všechno to bylo nádherné!

2010 – 2017

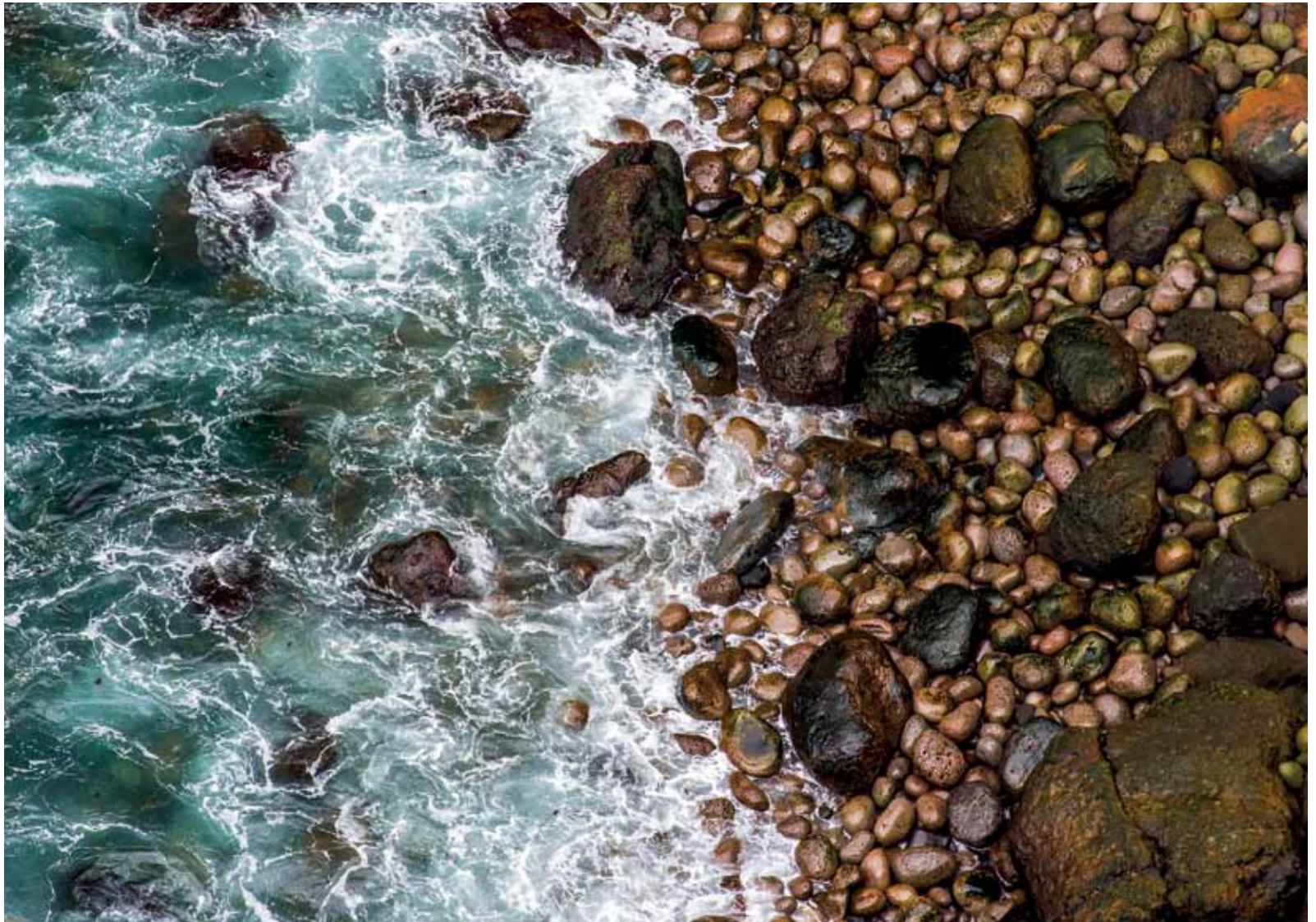

Maják Öndverðarnes

Reykjaneshyrna

Arnarstapi

Víkurhöfði

Látrabjarg

Landeyjarsandur

Dyrhólaós

Hvalárfoss

Öxarárfoss

Aldeyjarfoss

Hraunfossar

Kirkjufell

Kirkjufellsfoss

Halldórsfell

Kirkjufell

Núpur

Ingjaldshóll

Faxasund

Faxasund

Sveinstindur

Blautulón

Langisjór (říjen 2013)

Langisjór (říjen 2014)

Mælifell

Hálsfjall

Suðurnámur

Snæfellsjökull

Grænifjallgarður

Hálsfjall

Jökulsárlón

Jökulsárlón

Douglas DC-3 „Dakota“

Uxatindar

Island: neznámá místa

Podezřívám Islandčany, že nejhezčí místa svojí země nezačnamenávají do map a dohlížejí na to, aby nebyla popsána v průvodcích. A nedivím se jim, jejich příroda je velmi křehká a snadno by podlehla náporu turistů.

Roklinka

Četli jste Tolkienovu „Cestu tam a zase zpátky“? Bilbo Pytlík v ní navštíví Roklinku, sídlo elfů. Popisuje ji jako hluboké údolí, kam padají vodopády. Islandčané věří na skřítky a elfy. Ministerstvo dopravy tu často musí měnit plány na stavbu silnic, aby se vyhnuly místům, kde žijí. A tak jako mají místní lidé svůj Thingvellir s parlamentem Althing, elfové se scházejí v údolí Gjáin. Když putujete islandským vnitrozemím, pohybujete se šedivou a nehostinnou pustinou mezi ledovci, kde žijí skřítkové. A za to, že putujete bez problémů, jim stavíte kamenné vardy. Pod stále činnou sopkou Hekla přijdete na hranu údolí a otevře se před vámi pohled do zeleného ráje, elfího sídla. Do vulkanické pukliny zde padají dva vodopády. Potoky se spojí v řeku a ta třetím vodopádem údolí opouští. V létě je údolí zarostlé zelenou trávou, břízkami a lopuchy. Na podzim břízky zčervenají a zežloutnou a údolí hraje všemi barvami. Stačí se postavit na břeh potoka pod vodopád, zavřít oči, zase otevřít, a koutkem oka zahlédnete pohyb, jak se elf schoval za skálu.

Teplá koupel pod ledovcem

Máte-li opravdu dobré offroadové auto a odvážíte-li se na islandskou Vysočinu, objedťte horu Syðri-Háganga, jezero Hágöngulón a vydeťte se do Vonarskarðu. Průjezd Vonarskarðem je od roku 2010 zakázaný, vybuchla zde sopka Bárðarbunga a povodeň z ledovce zcela strhla cestu. Ale můžete nechat auto před brodem a vyrazit pěšky. Pod malým ledovcem Tungnafellsjökull je rozsáhlé termální pole s vývěry, bahenními sopkami a soutokem horkého a studeného potoka. Když si odkopete štěrk v tůňce, můžete si pomocí hrázky regulovat

teplotu koupele, ležet v horké vodě a kochat se výhledem na ledovec Vatnajökull.

Cesta pod útesem

V oblasti Vestfirðir (Západní fjordy) najdete i slavný fjord Árnafjörður. Vody fjordu omývají poloostrov vystrčený do vod Atlantického oceánu. V nejparnějším létě se zde teploty pohybují okolo úžasných 5 až 10 °C a vane zde nepřetržitě ledový vítr. Poloostrov se dá objet dokola, jenže...

To „jenže“ je příliv a odliv.

Než vyrazíte, je potřeba si přesně načasovat okamžik, kdy je nejnižší odliv. Příboj může být až šest metrů vysoký. Nezpevněná cesta, která obchází poloostrov, klesá na jižním okraji těsně k moři pod skalní převis. Útes plný ptáků se tyčí do výšky nad cestou, která je v době přílivu pod hladinou. Jelikož je velmi málo používaná, bylo by selhání auta v tomto klíčovém místě zárukou koupele. Odměnou za projetí tohoto dramatického úseku je krásné skalnaté pobřeží Atlantiku, oranžový maják na jeho nejzápadnějším výběžku a velké příbojové vlny, které se rozbíjejí s temným hukotem o útesy.

Ledovcová jezera

Na druhé straně fjordu Árnafjörður je vodopád Dynjandi, známý též pod jménem Fjallfoss. Řeka Austurá zde padá ze 100 m výšky do fjordu. Nad vodopádem se nalézá ve výšce kolem 600 m n. m. chráněná oblast ledovcových jezer pod nejvyšší horou oblasti, Botnshnúkur. Oblast vznikla při ústupu ledovce, který roztrhal původní pevný skalní masiv na hromady volných kamenů. Vede zde jediná cesta podél elektrického vedení, ale není téměř vůbec udržovaná, přetíná několik potoků a je obtížné sjízdná i velkým a silným terénním autem. I pěšky je oblast těžko dostupná, volné kameny se zvrtnou při každém kroku, stezky nejsou značené a je tu liduprázdno. Jezera jsou pouhých 70 km pod severním polárním kruhem, čemuž odpovídá i počasí. Většinou mlha, vítr a drobné sněžení.

Horká sprcha

Když už jsme u toho koupání, co takhle horká sprcha? Na severu Islandu je zelené údolí, kde se pasou ovce a vítr tu skoro nefouká. Do říčky Laugarvallaá zde vodopádkem padá horký potok – tak horký, že se dá jen tak tak pod něj vlézt. V tůni pod vodopádkem můžete hodiny ležet v horké vodě. Místo je daleko od turistických center, takže je velká šance, že tu budete úplně sami.

Černé sopky, zelený mech, modrá jezera

Jen málo míst na světě poskytuje takové kontrasty barev. A nikde není mech tak opravdově zelený jako na Islandu. Na okraji Duhových hor, pod ledovcem Vatnajökull, se rozprostírá oblast prastarých sopek Faxasund, plná velkých černých kráterů porostlých zeleným mechem a vyplněných modrými jezery. Je velmi obtížně dostupná, jen terénním autem a po neznačených cestách. Když máte velké štěstí, přestane pršet, trochu se utiší neutuchající vichřice a mezi mraky vykoukne slunce. Tak rychle foťák na stativ a fotit a fotit.

Islandský ráj

Na dohled od ledovců Vatnajökull, Tungnafellsjökull a Hofsjökull na islandské Vysočině je ráj. Cesty sem jsou sice značené a jednou za rok možná i prohrnuté skrejprem, ale od cesty F26 (hlavní cesta přes Vysočinu) je obtížný brod a zbývající dvě cesty vedou z dalekého severu a také přes pár zábavných brodů. Takže zase pořádné terénní auto.

V oáze Laugafell je termální pramen, u kterého v roce 1975 vybudoval Islandský turistický klub bazének a v okolí několik chatek. Vlastní pramen má 35 – 38 °C a horkým pramenem je napájeno i ústřední topení v chatkách. Okolí bazénku je porostlé zelenou trávou a žlutými kvítky. Na stožáru se třepotá nezbytná islandská vlajka. Po několika dnech putování islandskou Vysočinou, což je poušť a poušť a občas ledovec, k tomu zima a déšť, si připadáte jako v ráji.

Tak tedy ráj. Na Islandu to nejsou hurisky a šerbet, ale výtečný pečený losos a slabé islandské pivo. Jenže to je umocněno tím, že lososa si upečete na břehu termálního jezírka a pivo si vychutnáte při koupeli v něm. Pijete, klábosíte a kocháte se vyhlídkou na okolní ledovce. Cachtat se můžete třeba celý den, akorát pak vylézt zpátky ven do větru a zimy, to chce odvahu.

Opuštěné údolí

Nad tím, jak v tomto údolí mohli žít lidé, zůstává rozum stát. Museli být neuvěřitelně odolní a drsní. V srpnu jsou zde ještě značné zbytky sněhu, od oceánu fičí ledový vítr, v zimě tu jsou obří závěje a slunce většinu roku není vidět. V údolí Flateyjdalsheiði, na jednom ze severních výběžků Islandu, stávalo několik farem, poslední byla opuštěna kolem roku 1950. Zima, tma a drsné počasí osadníky spolehlivě vyhnaly. Ale skoro je chápu, že se tady usadili – údolí je překrásné, z kopců padají vodopády, na dně se klikatí říčka, všechny svahy jsou zelené a úřednická moc je tak daleko.

Naštěstí jsou všechna tato místa obtížně dostupná, což je snad uchrání před náporu davů turistů, které autobusy vozí po okružní silnici.

Chile

Chile a její část Austral, nazývaná též Patagonie, je druhý konec světa. Angličtina je tady úplně k ničemu, místní neumějí tímhle jinde univerzálním jazykem ani slovo.

Chile má nádhernou přírodu, hory a sopky. A spoustu národních parků. Kdo zná národní parky USA, tomu zde přijde levno a málo lidí. Mně tu přišlo draho a přelidněno. Ale krásně, to tam tedy bylo.

Vylezli jsme na sopku Chaitén, která vybuchla v roce 2008 po staletích nečinnosti. A měli jsme štěstí – těsně před naším příjezdem se probrala a začala se znovu ohlašovat kouřem.

Zvládli jsme několik hezkých pěších výletů k ledovcovým jezerům a sledovali jsme odchyt koní v „coralu“. Těžká a nebezpečná práce. Valili jsme oči, že používají lasa jako kovbojové ve filmu.

Únor 2017

Odchyt koní v „coralu“, Chile Chico

Sopka Chaitén, erupce v roce 2008

Lago Pedro

Cesta k Lago Leones

Lago Leones

Piedra Clavada, výška 40 m

Valle de la Luna

Příjezd k jezeru Jeinimeni

U jezera Jeinimeni

Kamčatka

Kam byste vzali ženu oslavit výročí 20 let od seznámení? Šplhat na sopky, spát venku, moknout, držet stan celou noc v orkánu, vylézt do činného kráteru, pozorovat medvědy, nechat se sežrat komáry, sjet na raftu divokou řeku, chytat ryby, pozorovat medvědy a létat vrtulníkem!

Kamčatka byla můj léta vytoužený sen. Jenže není jednoduché po ní cestovat. Bez povolení téměř nemožné, obrovské vzdálenosti, špatné silnice nebo vůbec žádné cesty. A tak jsem zvolil cestovní kancelář Adventura. Tu nejenže vlastní moji kamarádi z loděnice, ale jeden z nich nás i osobně doprovázel. A měli jsme taky štěstí na partu – žádný prudič a zdravé jádro z Tatranské horské služby. Prostě paráda.

Na sever na sopku Tolbačik jsme jeli nákladním uralem upraveným pro přepravu lidí. Přes 500 km po „gruntovce“ (šotolinové cestě) do vesnice Kozirevsk a pak 50 km tajgou po naprosto šílené cestě bahnem a hlubokými kolejiemi.

Odměnou byly tři dny výletů na Tolbačik a v jeho okolí, do míst obrovských erupcí z let 2003 a 1975. V noci orkán, který větší ně lidí ze skupiny roztrhal stany. My přežili, ale byla to noc hrůzy, kdy jsem stan obkládal lávovými kameny a ve spacáku nás zasypávaly sprchy sopečné škváry. Ale stálo to za to, sopka Tolbačik, sopka Krasnyj, Mrtvý les, sopka Alaid, sopka Pesčanaja a další. Pak splutí řeky Bystraja na raftu a chytání lososů.

Následoval výlet na jih na sopky Mutnovskij a Gorelyj. Výstup na Gorelyj nám překazil silný déšť, v noci byla pro změnu vichřice, kdy nás stan mlátil vleže do hlavy. Ráno bylo odměnou krásné počasí a výstup do kráteru sopky Mutnovskij. V minulosti byl kráter vyplněn jezerem kyseliny sírové a kolem byly krásné sirné sloupy. Erupce v roce 2000 vše zničila. Tak jsme se mohli pohybovat po dně kráteru a obcházet sirné výdechy.

Na Kurilské jezero, na medvědy, jsme letěli vrtulníkem. Na místě jsme pobyli asi čtyři hodiny a za tu dobu jsme neviděli jen jednoho, ale kolem padesáti medvědů. Courali všude kolem, lovíli lososy. Samotáři, matky s mláďaty, mladí samci. Naštěstí jsme byli za elektrickým ohradníkem a hlídali nás strážci s puškami.

Údolí gejzírů bylo objeveno náhodou v roce 1941, bohužel vzápětí Německo přepadlo Sovětský svaz a na nějaké vědecké výzkumy opravdu nebyl prostor. Údolí gejzírů a sousední kaldera Uzon byly prozkoumány až po válce. Obě místa jsou vzdálena asi 190 km z Petropavlovsku Kamčatského. Prý se to dá ujet i na koni, ale raději jsem opět letěli vrtulníkem. Odměnou nám byly vulkány Županovskij, kouřící Karymskij a kráter s jezerem Malý Semjačik. Údolí gejzírů bylo nádherné, viděli jsme i erupci gejzíru Veliký, ale kaldera Uzon mě nadchla mnohem více. Sirná jezera, bahenní sopky, druhohory...

A opět jsem se přesvědčil, že Rusové od Uralu na východ jsou úplně normální lidé, přátelští a slušní.

Srpen 2016

Sopka Alaid, erupce v roce 1975, 1329 m n. m.

Ostrý Tolbačík, 3673 m n. m.

Sopka Pesčanaja, 1393 m n. m.

Sopka Pesčanaja, 1393 m n. m.

Sopka Krasnyj, erupce v roce 1975, 1664 m n. m.

Pozůstatky vrtulníku v Mrtvém lese, erupce v roce 1975, 725 m n. m.

Kozirevsk

Pod sopkou Gorelyj, erupce v roce 2010, 1009 m n. m.

Sírné výdechy kráteru sopky Mutnovskij, erupce v roce 2000, 1750 m n. m.

Sírné výdechy kráteru sopky Mutnovskij, erupce v roce 2000, 1750 m n. m.

Gejzír v kráteru sopky Mutnovskij, erupce v roce 2000, 1750 m n. m.

Sopka Vysokij, spící vulkán, 1234 m n. m.

Údolí gejzírů

Údolí gejzírů

Rudý kotel, Údolí gejzírů

Velký modrý kotel, Údolí gejzírů

Kaldara Uzon

Kaldera Uzon

Kaldara Uzon

Kaldara Uzon

Kaldara Uzon

Kaldera Uzon

Kurilské jezero

Kurilské jezero

Medvěd kamčatský (Ursus arctos beringianus), Kurilské jezero

Medvěd kamčatský (Ursus arctos beringianus)

Libye

Nekonečná dunová pole a písek všude. To je to hlavní, co mě zpočátku na Libyi nejvíce přitahovalo. Dobrodružství putování přes vyprahlou poušť, večery u ohýnku, obtížné hledání cesty v dunách. A také jízda na enduro motocyklu v písku. To je jako na kajaku. Musíte číst duny, odhadovat pevnost písku, očekávat, co bude za hranou duny, jestli pozvolné klesání, nebo hluboká díra.

Libyi jsem navštívil třikrát, pokaždé jsem zde pobyl skoro měsíc. Třikrát jsem tam a zpět přešel písečné moře Uwbari, 600 km dunami v jednom směru, dvakrát jsem se toulal pohořím Acacus a jednou jsem zajel až k hranicím Libye a Čadu. Tady je v černé sopečné poušti kráter Waw en Namus. A také minová pole, kdy se kličkuje po úzké cestě vyznačené kameny.

Naši průvodci, Tuaregové a Berbeři, byli úžasní lidé, milující poušť a pramálo se starající o politiku.

V obrovském pískovcovém skalním městě v pohoří Acacus jsem poprvé v životě viděl prehistorické skalní malby a rytiny. Nikdy předtím jsem se o umění nezajímal, ale tady se mi vybavily knížky, které jsem před léty vytáhl tátovi z knihovny. Henri Lhote v nich popisoval objevy skalního umění na Sahaře. Tehdy jsem však je přečetl, ale nijak mě to neoslovilo. Vědec, jak by si přál otec, se ze mě nikdy nestal. Tady jsem je viděl v reálu a začal jsem přemýšlet o lidech, kteří je vytvořili, a o tom, že Sahara byla ještě 2000 let před naším letopočtem zelená. Proto jsem se o skalní kresby začal zajímat a hlavně navštěvovat místa jejich výskytu. Nebyly to jednoduché cesty, projezdil jsem Saharu křížem krážem, všechno na motorce nebo terénním autem. Týdny putování opuštěnou pouští. Navštívil jsem lokality v Libyi, Alžírsku a Maroku.

Pak vypukla občanská válka v Libyi, na Sahaře začali fanatici unášet cestovatele, a bylo po výletech. Snad se to časem zase obrátí k lepšímu.

2006, 2008, 2009

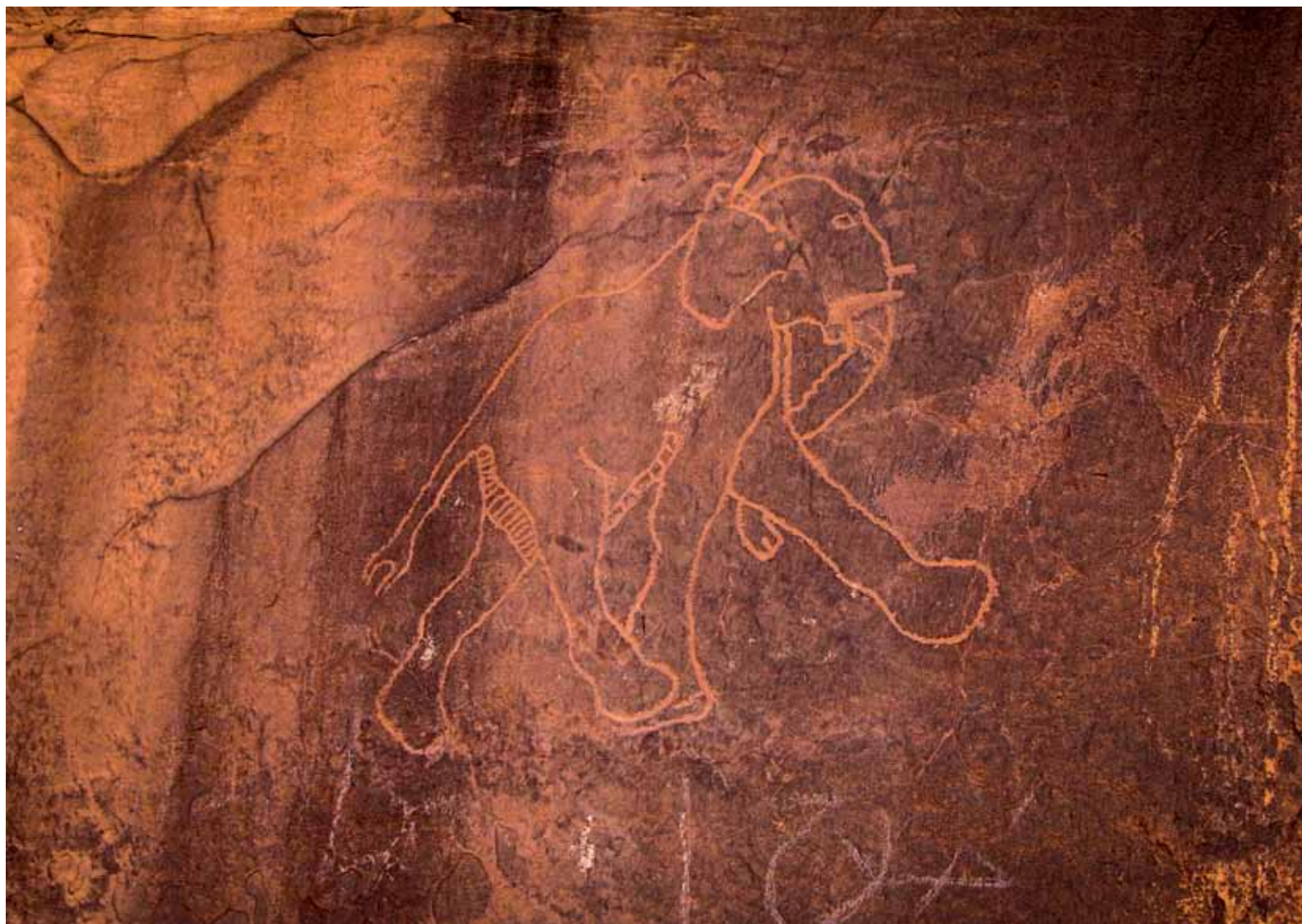
Jebel Acacus

Jebel Acacus

Prehistorické skalní malby, Jebel Acacus

Prehistorická skalní rytina, Jebel Acacus

Prehistorické skalní malby, Jebel Acacus

Sklaní brána Forzhaga, Jebel Acacus

Waw an Namus

Waw an Namus

Jezero Mandara, Gaboroun

Zázraky libyjské Sahary

V zapadajícím slunci se kolem nás rozprostírá jedna duna za druhou. Ne jednotlivé duny, ale celá dunová pohoří. Větreem nádherně tvarovaná, sluncem nádherně nasvětlená. Dva dny cesty od poslední oázy, dva dny cesty k další oáze. Tudy chodily karavany velbloudů, tudy vedla vůbec nejdelší etapa v historii závodu Paříž – Dakar, tady jsou doma obyvatelé pouště – Tuaregové a Berbeři. Jsme uprostřed jednoho z největších dunových ergů na Sahaře, uprostřed Uwbari Sand Sea v Libyi.

V poslední oáze, v historickém městě Ghadames, jsme nechali auto s vlekem, na kterém jsme si přivezli terénní motorky. Všechny věci jsme si přeložili do auta místního průvodce, naplnili benzinem přídavné nádrže auta a barely pro motorky, zásobili se vodou, moukou, zeleninou a konzervami a vyrazili za obrovským dobrodružstvím. Na terénních motorkách chceme přejet písečné moře Uwbari, prokličkovat pískovcovým pohořím Acacus, dotknout se písečného moře Murzuq, navštívit pouštní jezera a přes písečné moře Uwbari se zase vrátit zpět.

Písečné moře Uwbari

Písečné moře Uwbari je ohraničeno na severu černou hamadou Al Hamra, na východě sopečným pohořím Uweinat Whin, na západě alžírskou hranicí a na jihu pohořím Acacus. Prostor asi 400 x 400 km, kde jsou jen skály, prach a písek. Jinak nic, vůbec nic. Karavany tudy už dávno nechodí, tak co by kdo v poušti pohledával. Jedině dobrodruzi a cestovatelé. Přejezd hamady Al Hamra a písečného moře Uwbari je považován za jeden z největších zážitků offroadu. A my jsme na to zvolili terénní motocykly. Průvodce, který nám veze zásoby, jede širokými údolími mezi dunami a my si na motorkách užíváme cestu přes hřebeny dun. Nekonečné výjezdy na písečné hory, nesnadné zastavení na vrcholku, kdy hrozí buď nutnost návratu zpátky na patu duny nebo nebezpečný skok do neznáma za hranu. Odhadnout rychlost a zastavit přesně na vrcholové hraně duny je nesmírně náročné. Běžně se nám stává, že dva vyjedou

a zastaví přesně na hraně, třetí to neodhadne a v sypkém písku se zahrabe pár metrů pod hranou. Pak mu jen kamarádi z vrcholku duny udělají pápá a on se musí vrátit až dolů a jet znova. Nejvyšší duna, kterou jsme dokázali vyjet, měla od paty až na vrcholek 200 m. Na patě duny musí mít motorka rychlost přes 100 km/h a na vrcholku z jezdce stříká adrenalin. A pak sjezd – kopec dolů, že bych se na něm na lyžích bál. Písek má alespoň výhodu, že neklouže. Takže když se kousne přední kolo a přeletíte přes řídítka, po pár metrech se i s motorkou zastavíte. A písek máte úplně všude.

Zkamenělé dřevo

Sahara byla dříve zelená! Důkazů o tom je spousta, třeba tady uprostřed skalnaté prolákliny vyplněné šterkem. Jsou zde kusy zkamenělého dřeva. Asi před 90 milióny let tu byl les, který popadal do bažiny, kde dřevo bez přístupu vzduchu zkamenělo, a po asi 2000 letech bažina vyschla. Ještě že jsme tak daleko od civilizace, díky tomu tu zatím zkamenělé dřevo zůstalo.

Husajn

Každý večer za soumraku rozdělá náš průvodce Husajn oheň ze dřeva, které nasbíral po cestě u osamocených keřů. V horkém písku pod ohništěm nám upeče berberský chleba. Nechápu, jak to dokáže, že ve výborném křupavém chlebu není ani zrníčko písku. Pak si zapálí vodní dýmku a do noci si povídáme. Neumí pořádně žádný evropský jazyk, ale směsí slov z italštiny, angličtiny a francouzštiny se vždy dobereme výsledku. Nad námi úplněk měsíce, usínáme ve spacácích pod širákem na písku. V noci je ukrutná zima a ráno nacházím těsně u spacáku stopy fenka. Šmejdil nám po táboře a hledal, co by snědl.

S Husajnem jsem se seznámil před pěti lety, když jsem tuto poušť přejížděl na motorce poprvé. Tehdy nám průvodce dělal jeho otec Sulejman. Husajna jsme naložili v jedné oáze před zpáteční cestou přes písečné moře Uwbari. Mladý arabský cápek se silnou nadváhou. S jeho otcem jsme před tím prožili

Průvodce Sulejman, s nímž přečkáváme poledne ve stínu, teplota 50 °C

tři úžasné týdny v poušti, a mladý nás hned začal školit, že večer musíme chodit v dlouhých kalhotách, na záchod smíme až za tmy a kdoví co ještě z muslimských zvyků. Každou chvíli se chodil modlit. A že prý jsme u nich návštěvě a máme se podle toho chovat. Tehdy jsem vůbec nechápal, kde se to v něm bere – otec úplně v pohodě, a syn fanatický muslim. Zamýšlel jsem se nad tím, že to bude podobné, jako když syn ze slušné arabské rodiny, který se narodil v Evropě a vystudoval v evropské škole, se ověsí výbušninou a odpálí se v davu. Když jsme teď přijeli do Gadameše a dozvěděli jsme se, že Sulejman je nemocný a pojede s námi Husajn, jel jsem málem zpátky domů. Jak jsem se mýlil a jak se Husajn změnil. Po celou dobu našeho výletu byl úplně úžasný, žertoval, rozuměl vtipům, ani jednou jsem ho neviděl se modlit. Jiný člověk.

Acacus

Nevěříte, že Sahara byla zelená a osídlená? V pohoří Acacus jsou další důkazy. Toto obrovské pískovcové skalní město se táhne od severu k jihu v délce 150 km a šířce 50 km. Dříve se do pohoří Acacus jezdilo z města Ghat, jenže cesta vede těsně podél alžírské hranice a nebezpečí únosu turistů teroristy je naprosto reálné. Dnes se do pohoří vstupuje ze severu od vesnice Serdeles. Hned na začátku skalního města je symbol pohoří Acacus – skalní věž Adat. A za ní začínají skalní převisy, kde jsou další důkazy osídlení Sahary v historicky nedávné době – skalní malby. Na skalních stěnách jsou rudou hlínou nakreslené primitivní obrázky antilop, žiraf, slonů, stromů a také nezbytných mimozemšťanů. Nejstarší obrázky sem nakreslili pravěcí lovci asi před 10 000 lety, nejmladší jsou z počátku našeho letopočtu až z doby nedávné. Obrazy jsou podle stáří rozděleny do period – období divoké zvěře, kulatých hlav, pastýřů, koní a velbloudů. Není nikdo, kdo by byl uváděn jako objevitel maleb, vědělo se o nich celou dobu od Tuaregů a Berberů, kteří v pohoří Acacus kočovali. Ale první, kdo seriózně popsal tyto malby, byli němečtí vědci

Barth a Nachtigal v roce 1850. Největší práci pak odvedl Ital Mori, který od roku 1950 podrobně zdokumentoval všechny nálezy. Ten také vědecky dokázal, že skalní obrazy vznikly opravdu v prehistorické době a mají stejný původ jako obrazy v sousedním pohoří Tassili v Alžírsku. Pohoří Acacus je těmito malbami doslova přeplněné. A když pomineme malby, tak jsou zde také neuvěřitelné skalní útvary – věže, brány, že jimi projede auto, skalní bloky. Nejvyšší brána má 150 m. Ve skalním městě jsme na motorkách bloudili tři úchvatné dny, najeli přes 300 km a vychutnávali si každý západ slunce, kdy se skalní útvary vybarvily do ruda a získaly na plastičnosti.

Písečné moře Murzuq

Murzuq je největší písečné moře Sahary. A také nejhůře dostupné. Dunová pohoří mají výšku až 300 m a písek je měkký. A to tak, že místní napříč Murzuqem odmítají jezdit a jsou ochotni jej maximálně s úctou objet kolem dokola. My jsme se Murzuqu jen dotkli ze severu. Auto jelo podél ergu, my jsme zajeli pár kilometrů do dun a pokračovali souběžně s okrajem příčné přes duny. Celý den nahoru a dolů. Hřebeny dun byly vysoké, takže jsme na patě museli zaklonit hlavu hodně dozadu, abychom viděli na vrcholek. Na patě duny jsme běžně jeli na 6. rychlostní stupeň 110 – 120 km/h, přesto jsme jejího vrcholku nebo hřebene často nedosáhli.

Další důkaz, že na Sahaře bývala kdysi voda. Perly Sahary, největší turistická atrakce, jezera Uwbari. Jezer je celkem 11, některá už vyschlá, ale v těch plných slané vody se zrcadí palmy a modrá obloha. Nejvíce navštěvované je jezero Gaberoun. U jezera byla dříve vesnice, pak vyschla studna a z vesnice zbyly jen rozvaliny, rozpadlý dvanáctiválcový generátor a funkční policejní stanice. Je to tady opravdu turistická atrakce, u jezer jsou všude prodáváci stříbrných suvenýrů, které vyrábějí tuarežské rodiny v poušti. Potkáváme spoustu terénních aut s turisty, takže se těšíme, až budeme zase osamoceně v poušti.

Husajnova toyota

20 let staré auto po průzkumnících ropných polí, čtyřlitrový šestiválec, spotřeba v písku 10 – 12 litrů. Vzadu má přídavnou nádrž na 100 litrů, takže celkový dojezd je 1500 km. Ruční brzda nefunguje, do spojky občas dolévá kapalinu, sedadla jsou už léty zcela prosezená, karoserie silně prorezlá, na zadní nápravě každá pneumatika jiná, zadní dveře se musí otevírat násilím. Ale Husajn bez problémů s tímto vrakem jezdí Saharou křížem krážem. Ptal jsem se, jak to dělá, když jezdí úplně sám – zavolá z vesnice, odkud vyrazí, do vesnice, kam míří, a jede obvyklou trasou. Když do čtyř dnů nedorazí, vyrazí ho z druhé strany hledat.

Zpátky přes písečné moře Uwbari

Tentokrát přetneme za tři dny Uwbari šikmo od jihovýchodu na severozápad. Cesta nás nejdříve vede kolem ropných vrtů, z kterých efektně plápolají plameny. Pak se zanoříme do dun a celý den jedeme liduprázdnou pouští, jen písek a písek a duny a duny.

Jedeme napříč přes vysoké a členité hřebeny. Na motorkách si to užíváme a obdivujeme našeho průvodce, jak bravurně kličkuje mezi dunami a vždy si najde cestičku. Pravda, občas i on musí vystoupit a některé složité úseky si předem prohlíží. Není divu – za některými dunami jsou v písku ukryté díry, že by se do nich schoval autobus, a dostat odsud auto by bylo asi zhola nemožné.

Po celém dni v dunách vyjíždíme na oblázkovou pláň, která je dlouhá asi 70 km. Na pláni je z kamenů vysázený nápis Timeocalin. Prý jej tam zanechali Američané; když tu dělali ropné průzkumy, měli zde letiště. Kaddáfí je v roce 1961 vyhnal a veškerou ropu těží státní společnosti. Uprostřed pláně narážíme na průzkumný tábor geologů. Poláci tu pomocí mnoha čidel rozmístěných na velké ploše měří otřesy vyvolané výbuchem a zjišťují tak, kde se nalézá ložisko ropy nejbližší povrchu.

A další dva dny putujeme dunami. Když vyjíždíme s motorkami na vrcholky, vidíme z nich, jak se dunové pole táhne od obzoru k obzoru. Při západu slunce kouzelná podívaná, kterou prostě nikde jinde než v poušti nezažijete.

Hadi a štíři

Potkat zmiji rohatou nebo štíra je náhoda. Ale ne zas úplně neobvyklá. Zejména v noci, když spíte jen tak pod širákem, se k vám mohou přitulit štíři, protože vyhledávají teplo. Zmije se člověka bojí a cítí jej na dálku, ale velice snadno na ni narazíte pod opuštěnými akáciemi, kde je zahrabána v písku, tak že jí koukají jen oči a nozdry. Číhá na myši a jiné drobné živočichy, kteří se přicházejí pod strom nakrmit a schovat se do stínu.

Když jsem zde byl poprvé, také jsme se chtěli schovat do stínu. Pod kmenem stromu, kde jsme se rozložili k polednímu odpočinku, se najednou mezi námi plazil had a výhrůžně syčel. Poděšeně jsme vyskočili a z písku se vynořil druhý. Nezbylo nám než stín urychleně opustit.

Velká libyjská arabská lidová socialistická džamáhírije

Libye je výkladní skříň socializmu. Běžně se stává, že několik dní není benzín nebo nafta. Lidé jsou neochotní a nepružní. V restauracích není výběr jídel, bageta v Libyi chutná jak guma, benzín stojí méně než voda.

Každý třetí člověk je údajně tajný policajt. Na nástěnkách visí plakáty se stíhačkami, plačícími dětmi s medvídkem v náručí a nápisem Stop americké agresí. A na každém rohu, v každém obchodě, v každé restauraci je velký obraz neomezeného vládce této země Muammara Kaddáfího.

V suvenýrech si dokonce můžete koupit tričko s jeho portrétem a knihu The Green Book, ve které definitivně řeší všechny problémy lidstva.

2009, občanská válka vypukla 2011

Maroko

Barevné, pestré, plné vůní. Po Maroku jsem cestoval jen třikrát – poprvé na motorce, podruhé tatrabusem s kamarády z práce a naposledy offroadovým autem se synem Markem. A kromě toho jsem v Maroku odjel tři cross country rallye na enduro motorce. To byl masakr! Týden závodu, etapy až 500 km, hory, kamení, pouště, duny. Jeden rok jsem dokonce dojel jako první. Tehdy jsem v nejdelší dunové etapě našel správnou cestu při složité navigaci velkým dunovým polem Erg Chebbi.

Více než závodění mě však fascinovalo cestování. Miluji pouště, takže se mi nejvíce líbilo v jižní části Maroka. Je zde několik písečných ergů, řada nalezišť fosilií, několik lokalit s prehistorickými skalními kresbami. To vše je poschováváno v krásné a obtížně průjezdné poušti na hranici s Alžírskem.

Vysoký Atlas mi hodně připomněl Himaláje. Hliněné vesničky, nalepené na úbočích tisícových hor, malá zelená políčka v hnědé suché krajině, srdeční lidé. Pohoří AntiAtlas na pomezí Vysokého Atlasu a pouště vytvářejí úchvatné scénérie zvrásněných zemských desek. A Malý Atlas? To je pohlazení po duši, když už má člověk pouště dost. Cedrové lesy, zeleň a tlupy opic.

Do Maroka se rozhodně budu vracet. Snad si jako jediná země severu Afriky udrží bezpečí a pořádek.

2005 — 2016

Erg Chebbi

Erg Remlia

Erg Remlia

Jezero Iriki

Zagora

Zagora

Erg Chigaga

Erg Chigaga

Koželužna, Fés

Koželužna, Fés

Djebel Maouas, Antiatlas

Djebel Anrhomer, 3607 m n. m., Velký Atlas

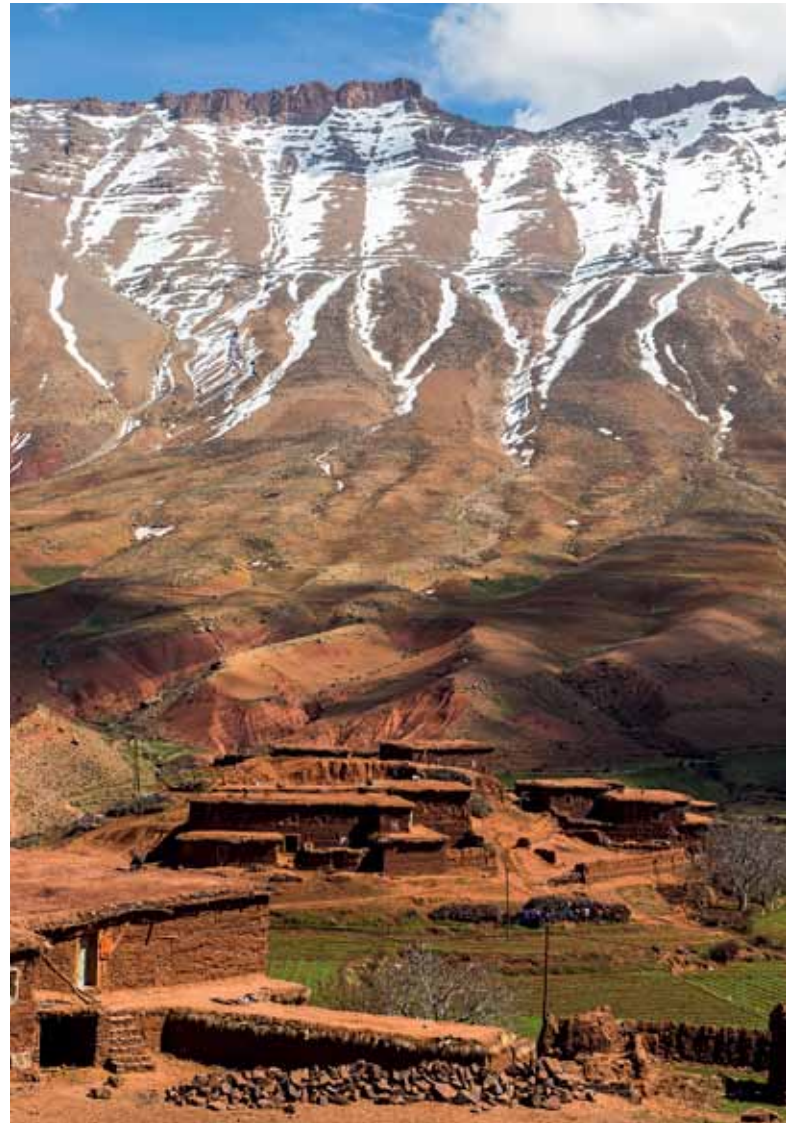
Tizi n'Outfi, 2150 m n. m., Velký Atlas

Plošina jezer Isli, 3085 m n. m., Velký Atlas

Agoudal, 2342 m n. m., Velký Atlas

Tagessal, 2315 m n. m., Velký Atlas

Saharská galerie

Na Sahaře je řada míst, kde prehistorické malby a rytiny (tzv. petroglyfy) na skalách dokládají, že tu dříve bujela zeleň a bylo zde plno zvířet i lidí. Nejstarší jednoduché malby jsou více jak 12 000 let staré. Na mladších malbách, vytvořených asi 5000 let před Kristem, je možné najít společné prvky s uměním starověkého Egypta, Středomoří i jihu Sahary.

Galerie v ohrožení

Žirafy, sloni, krokodýli, tanečníci, lovci a vozy. Všichni jsou ohrožení! Celý saharský region je hodně horký, a to ne kvůli teplotě vzduchu. Tuaregové bojují za nezávislost, v Libyi všichni proti všem, v Mali pomáhají Francouzi vládě dostat se zpět k zásobám uranu a Alžírsko si chrání své plynové vrty na hranici s Nigerem. Čad a Súdán jsou kapitoly samy pro sebe. Tím vším trpí největší galerie světa pod širým nebem. Rytiny a obrazy zvířat odnášejí zloději, kteří je vysekávají s celými kusy skal a prodávají do soukromých muzeí. Obrazy lidí jsou na tom ještě hůře – islámští radikálové a salafisté je záměrně ničí, odsekávají jim obličeje, střílejí do nich, stříkají na ně sprejové barvy – islám musí být čistý, a čistý islám přece zakazuje zobrazování obličejů a lidí. O prehistorických erotických výjevech ani nemluvě.

Saharské putování je náročné

Během posledních deseti let se mi podařilo navštívit několik významných lokalit. Návštěvy to nebyly jednoduché, většinu cest jsem absolvoval na terénní motorce nebo – v lepším případě – terénním autem. V Libyi jsem v 60 °C ležel pod keřem uprostřed nedozírného dunového pole a čekal, až zapadne slunce, abych motorku vůbec mohl nastartovat. Chladič jsem doléval ze starodávných studen, ze kterých pily karavany velbloudů. V písečné bouři jsem se celé hodiny ukrýval za kolem auta s hlavou omotanou tričkem. A naopak, málem jsem zmrzl za nocí ve 2700 m n. m. v pohoří Assekrem v Alžírsku. Týden cesty od civilizace, týden cesty k civilizaci. Mockrát jsme vykopávali

terénní auto z písku a o kus stínu jsme dokonce svedli boj i se dvěma zmijemi rohatými. Škorpiony a jedovaté housenky ani nepočítám. Na extrémně obtížné cestě sopečnou struskou k Wadi Mathendous jsem za jeden den šestkrát lepil duši na motorce. U čadské hranice v Libyi jsem pak po nekonečném kličkování mezi minovými poli hleděl do ústí namířených samopalů vojáků, kteří nechápali, co tam děláme, a báli se nás víc než my jich. V Alžírsku nás o Vánocích na zpáteční cestě na sever z Tamanrassetu nekompromisně doprovázela vojenská eskorta, protože nebezpečí únosu bylo naprosto reálné. Ale stálo to za to, viděl jsem ty téměř nejúžasnější skalní malby a rytiny světa. Bohužel jen téměř, to nejlepší, skalní pohoří Tassili n'Ajjer, mi zůstalo zatím odepřeno.

Acacus, Libye

Na skalních stěnách jsou rudou hlínou nakreslené primitivní obrázky antilop, žiraf, slonů, stromů a lovců. Také je zde několik erotických výjevů oslavujících plodnost, bohužel značně poničených. Nejstarší obrázky nakreslili pravěcí lovci asi před 10 000 lety, nejmladší jsou z počátku našeho letopočtu až z doby nedávné. Obrazy jsou podle stáří rozděleny do period – období divoké zvěře, kulatých hlav, pastýřů, koní a velbloudů. Není nikdo, kdo by byl uváděn jako objevitel maleb, vědělo se o nich celou dobu od Tuaregů a Berberů, kteří v pohoří Acacus kočovali. První, kdo seriózně popsal tyto malby, byli němečtí vědci Barth a Nachtigal v roce 1850. Největší práci pak odvedl Ital Mori, který od roku 1950 podrobně zdokumentoval všechny nálezy. Ten také vědecky dokázal, že skalní obrazy vznikly opravdu v prehistorické době a mají stejný původ jako obrazy v sousedním pohoří Tassili v Alžírsku. Pohoří Acacus je těmito malbami doslova poseté.

Zkuste si jen tak nakreslit do písku slona v běhu. Prehistorický umělec si ho tady vytesal do skály, a ještě navíc vypadá, že je veselý a směje se. Acacus na jihu Libye u hranice s Alžírskem a Nigerem je obrovské pískovcové pohoří. Kaňony, vysoké

stěny a skalní masivy. Pod převisy se dá bydlet, tunelem ve skále projede auto a skalní brána je tak vysoká, že při pohledu vzhůru až bolí za krkem. Údolí jsou vyplněna písekem a většinu roku zde vládne pekelná výheň. V zimě naopak chlad a mráz. Tady všude bylo dříve zeleno, zvířata a lidé. Dnes jen písek, prach a horko. Skalní rytiny a obrazy jsou zde poschovávané pod převisy. Obrazy jsou často namalované zespodu na stropu převisu, a tak si při prohlížení a fotografování musíte lehnout na záda. Rytiny žiraf a slonů se střídají s rytinami bojovníků. O několik údolí dále jsou skalní převisy pokryty obrázky malovanými hlínou – skupinka postav uctívajících patrně slunce, lovci a býci. Malby vozů pak představují zvláštní epochu. Jedná se o tzv. garamantské vozy, používané garamantskou civilizací. Ta se nacházela na místě dnešní Germy v Libyi a starověké egyptské a římské záznamy popisují válečné střety s touto civilizací.

Wadi Mathendous, Libye

Když stojíte ve Wadi Mathendous, zdá se vám neuvěřitelné, že tu dříve býval kaňon řeky a v něm žili krokodýli. Z pohoří Acacus je to dva dny cesty nefalšovanou Saharou. Nejdříve přes Erg Tait (erg je písečné moře s velkými dunami), pak po hamadě (černá kamenná poušť) k Erg Murzuq a nakonec několik dlouhých hodin po šíleně kamenité cestě sopečnou struskou ke kaňonu. Teplota ve wádí je kolem 50 °C, vaří se motory, voda na pití má teplotu z bojleru a záplaty na pích-lých duších motorky vůbec nechtějí držet. Ale důkaz, že tu žili krokodýli, je naprosto jasný – krokodýl v nadživotní velikosti vytesaný na skále! Stáří rytiny je odhadované na 12 000 let. Řeka vyschla a krokodýli vyhynuli. V Čadu v pohoří Tibesti jsou prý v izolovaných gueltách krokodýli dodnes. Guelty (sklaní laguny) tu zbyly po řece, která dříve odtékala do Nilu. Začátek vysychání Sahary se odhaduje v době asi před 6000 lety a zastavilo se asi před 2700 lety.

Hoggar, Alžírsko

Pohoří Hoggar

Pohoří Hoggar je soused Acacusu. Tedy jen skok přes nedostupné Tassili n'Ajjer. Povolení jsem sháněl sedm let a cesta po Transsaharské dálnici přes celé Alžírsko na jih byla spíše utrpením než zážitkem. Ale jsou tu! Velká rytina žirafy a slona v jedné lokalitě a pak řada menších žiraf, slonů a krav v lokalitě jiné. Jeden ze slonů je pravděpodobně dvojče slona z Acacusu – stejná malba, stejně dynamický a veselý. Jen běží na druhou stranu a je menší. Že by stejný umělec? Je to možné – sloni jsou od sebe sice asi 500 km, ale tehdy byla celá oblast opravdu hustě osídlena. Dokonce bylo prokázáno, že tudy vedla za egyptské a římské doby, tedy přibližně 1000 let před Kristem, karavanní cesta mezi pobřežím Středozemního moře a řekou Niger. A v té době se zde používaly dokonce vozy.

Na vrcholku skály v jiné lokalitě jsou postavy s kulatými hlavami. Však také Henri Lhote, hlavní a nejslavnější výzkumník saharských rytin a obrazů, nazval toto období „obdobím kulatých hlav“. To bylo asi 5000 let před Kristem. Ale také to možná byli mimozemšťané, jak je o tom přesvědčen Erich von Däniken.

Místní lidé, Tuaregové, nechápou malby a rytiny jako svoje kulturní dědictví, což není divu, jejich předci je opravdu nevytvořili. Alespoň je ale tolerují, neničí a jsou pro ně zajímavým zdrojem peněz – vodí k nim turisty.

Maroko

V Maroku, dlouhodobě nejstabilnější zemi v regionu, je řada lokalit s prehistorickými kresbami. Některé známé u turistických míst a jiné téměř neznámé. Nejvíce mě zaujalo naleziště u města Akka. Neznámé, bez žádné zmínky v literatuře. Možná díky tomu jsou na pláních v okolí skalních rytin dodnes k nalezení i prehistorické nástroje. Pazourkové hroty k šípům a nože, škrabky, kameny na mletí obilí. V jednom místě se opravdu stačí jen projít a sbírat.

Prehistorické rytiny zde zobrazují především gazely, muflony, nosorožce a lovce. Primitivními pazourkovými nástroji je vyryli

lovci do skal před asi 6000 lety. Většina skal se s postupujícím vysoušením Sahary rozpadla, ale stále hodně obrazů zůstalo zachováno. Velkou zajímavostí je zde obraz dvou koz, provedený zcela odlišně od ostatních rytin. Tento obraz je údajně důkazem toho, že do oblasti přišli obyvatelé z oblasti Tassili n'Ajjer a Acacus. Z těchto oblastí zřejmě pocházejí i Fulbové žijící v sahelu a v okolí řeky Niger. Kozy byly ve střední a severní Sahaře dříve neznámé a dostaly se sem při migraci obyvatel z jihu – jak nám řekl místní průvodce Mulut, který zde jako malý chlapec sám pásł kozy a posupně objevoval další a další rytiny. Zmínil se o nich ve škole a jeho učitel to oznámil paleontologům. Ti přijeli a chlapce si najali jako průvodce. Mulut se sám doma vzdělával a přečetl veškerou dostupnou literaturu o prehistorických kresbách. Dodnes vždy, když zabezpečí rodinu, odchází na jeden až dva měsíce do saharské pustiny jižního Maroka a vyhledává a dokumentuje další a další lokality. Zadarmo, jen z nadšení. Bohužel však už i Maroko postihlo ničení kreseb fanatickými islamisty. Loni salafisté zcela zničili 8000 let staré rytiny v jeskyni v oblasti Tubkalu.

V Alžírsku, Libyi, Čadu, Nigeru i Egyptě je samozřejmě řada dalších lokalit. Ty se mi ale zatím nepodařilo a možná ani nepodaří navštívit. Riziko, že bych si pobyl pár měsíců v Nigeru nebo Mali a pak byl při velkém štěstí vyměněn za propuštěné fanatické bojovníky, je zatím příliš vysoké.

Mongolsko

Skočil jsem na motorku a dojel do Moskvy. Tady jsme se potkali se Zdeňkou, která sem přiletěla. Naložili jsme motorku na poštovní vlak a poslali Transsibiřskou magistrálou napřed. Druhý den jsme nasedli do vlaku a jeli tři dny na východ. V Novosibirku jsme si motorku vyložili z poštovního vlaku a jeli přes pohoří Altaj do Mongolska. Na hranicích skončil asfalt a Mongolsko jsme projeli středem přes poušť Gobi po vyjetých cestách a nekonečných stepích do Ulánbátaru. Pak jsme se přes jezero Bajkal vrátili Transsibiřskou magistrálou z Irkutska do Moskvy. Zdeňka to vydržela, a tak jsem si ji za dva měsíce vzal za manželku.

Mongolsko bylo opravdu úžasné – pouště, hory, stepi, nekonečné pláně, čiré řeky, jezera a překrásně čistý vzduch. S Mongoly sice nebyla dohoda úplně jednoduchá, ale chovali se k nám všude slušně a vstřícně. S motorkou jsme neměli žádný problém, takže výlet proběhl zcela bez potíží.

Mongolsko mě natolik uchvátilo, že jsem další rok poslal motorku v kontejneru do Ulánbátaru a s kamarádem Romanem jsme objeli východní Mongolsko kolem dokola. O naší cestě plné zážitků jsem natočil film „Pouští, stepí, tajgou“. K zhlédnutí na Youtube.

Ze všech zemí, které jsem navštívil, je Mongolsko země, kam se chci rozhodně jednou s dětmi vrátit.

2007, 2008

Khongoryn Els, Gobi, jižní Mongolsko

Jihozápadní Mongolsko

Údolí Orkhon, střední Mongolsko

Mongolské dívky v geru, střední Mongolsko

Hlavní cesta na Tsetserleg, střední Mongolsko

Střední Mongolsko

Střední Mongolsko

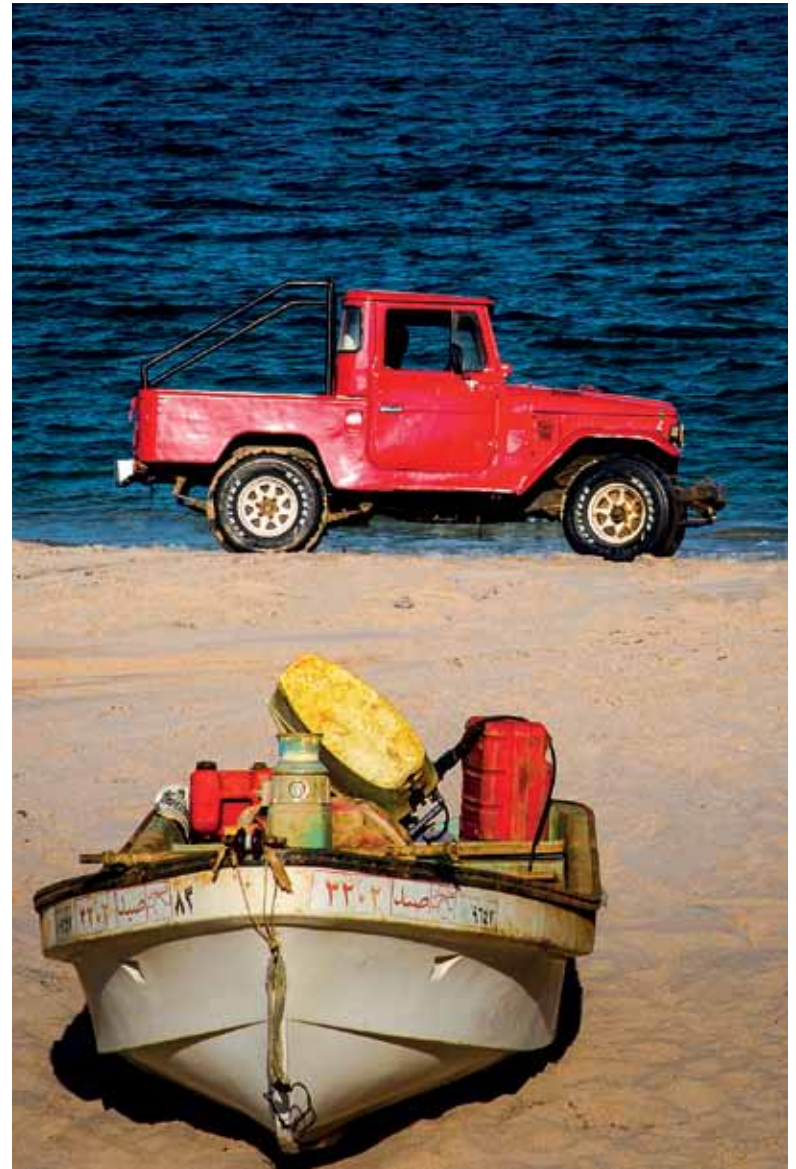
Omán

Jebel Shams je nejvyšší pohoří Ománu. Pohoří je nedaleko od moře, a přestože je to suché pouštní pohoří, je zahalené celé dny v lehkém oparu. Nejvyšší hora má výšku neuvěřitelných 3005 m n. m., její severní stěna se zvedá kolmo vzhůru ze dna údolí, které je ve výšce 643 m n. m. – je tedy téměř dva a půl kilometru vysoká. Na nejvyšší hoře je vojenský radar. Vzhledem k výšce musí vidět od Jemenu, Izraele, Iráku až po Indii. Pohoří je skalnaté, vyprahlé, jen hluboko ve skalních soutěskách (wádích) se drží voda, takže je zde občas nějaká oáza. Silnice v pohoří jsou výhradně příkré prašné cesty a jsou sjízdné jen autem 4×4. V pohoří je řada nádherných tras na výlety, jen je potřeba být opatrný na sílu slunce a nedostatek vody.

Moře, to je obvykle nuda a davy lidí. Jenže v Ománu žádné davy lidí nejsou, zátoka na pobřeží Ras al Jinz byla velmi romantická a vylézají zde z moře velké želvy, aby nakladly vejce do písku. V únoru není hlavní sezóna, vylézá pouze želva zelená. Přesto byly na pláži stopy – měli jsme velké štěstí a jednu želvu jsme viděli v noci přímo při kladení vajec do písku. Želvy je při tom důrazně zakázáno fotografovat s bleskem, což jsme respektovali. Poté, co želva naklade vejce do vyhrabané díry, zahrne je pískem a vrátí se do moře. Vejce jsou v písku asi dva měsíce a malé želvy pak v noci, za svitu měsíce, musejí překonat cestu do moře. Měsíční svit, odrážející se od hladiny, jim usnadňuje nalézt správný směr. Na cestě přes písek i v moři číhá spousta predátorů, proto přežívají asi tak čtyři želvy z tisíce. Sami jsme viděli, jak pouštní liška vyhrabává vejce a hoduje na nich.

Na všech plážích, které jsou dostupné autem, mají místní rybáři lodě. A také staré toyoty. Přijedou novým hiluxem a třicet let starého landcruisera použijí jen k odtažení lodě do vody, a pak zase na vytažení lodě z moře. Staré landcruisery jsou prostě krasavci. Přestože byly celý svůj život u moře a zajiždějí s nimi do slané vody, není na nich ani stopa rzi. A jejich benzínové motory naskakují na první tukunutí startérem.

2014

Rybářské čluny a Toyota Land Cruiser na pláži Ras al Jinz

Ománci

Jebel Shamsh

Jebel Shamsh, 2980 m n. m.

Jebel Shamsh, 2980 m n. m.

Al Jebel al Akhdar, 3005 m n. m.

Ramlat al-Wahiba

Wadi Bani Awf – Snake Canyon

Ras al Jinz

Tunisko

V Tunisku jsem po Albánii strávil snad nejvíce času ze všech zemí. Nebo aspoň nejvíc Vánoc. Několik let po sobě jsme s kamarády o Vánocích vyrazili na motorkách do dun. Prvních pár let se nám dařilo i získávat povolení do vojenské oblasti vklíněné mezi Alžírsko a Libyi, kde jsou ropné vrty a nádherné duny. Nedlouho před vypuknutím války v Libyi byla povolení ukončena. Pořád ale zbyl krásný kus pouště okolo Douz, parku Djebil, oázy Ksar Ghilane a Ztraceného jezera. Dnes, s ohledem na válku v Libyi a fanatiky z IS, je toulání pouštními oblastmi Tunisku zbytečně riskantní.

V Tunisku jsem moc nefotografoval. Na motorce jsem vozil spacák a stan a na velký foťák už nikdy nezbylo místo. A tak jsou všechny fotografie z jediné výpravy z roku 2011, kdy jsem si foťák vzal v doprovodném autě a byl v Tunisku naposledy.

2005 — 2011

Záliv Hammamet

Grand Erg Occidental

Chott Bou Charab

Bir Choueia

Obsah

Albánie	5
Alžírsko	31
Barma	59
Etiopie — kořeny křesťanství	79
Etiopie — údolí Omo	97
Indie — Ladakh	131
Island	147
Kamčatka	201
Libye	233
Maroko	253
Mongolsko	277
Omán	287
Tunisko	299

LOGmanager

> Centrální úložiště logů

Logmanagement

Ochrana informací

Síťová bezpečnost

Shoda s předpisy

LOGmanager je systém pro centralizovanou správu eventů a logů z bezpečnostních zařízení, operačních systémů, aplikačního software i aktivních síťových prvků.

- > Podporuje sběr logů z kritických obchodních aplikací
- > Vlastní Windows Event Sender pro sběr logů z Windows prostředí
- > Umožňuje uživatelsky definovat parsery přes grafické rozhraní
- > Uživatelské klasifikátory parserů podle zdrojů
- > Alertovací systém s velmi detailní definicí podmínek

> Design sítí LAN a WLAN

> Zabezpečení sítí

- Firewally
- Intrusion Prevention Systémy
- 802.1x
- GAMA BYOD

> Správa sítí

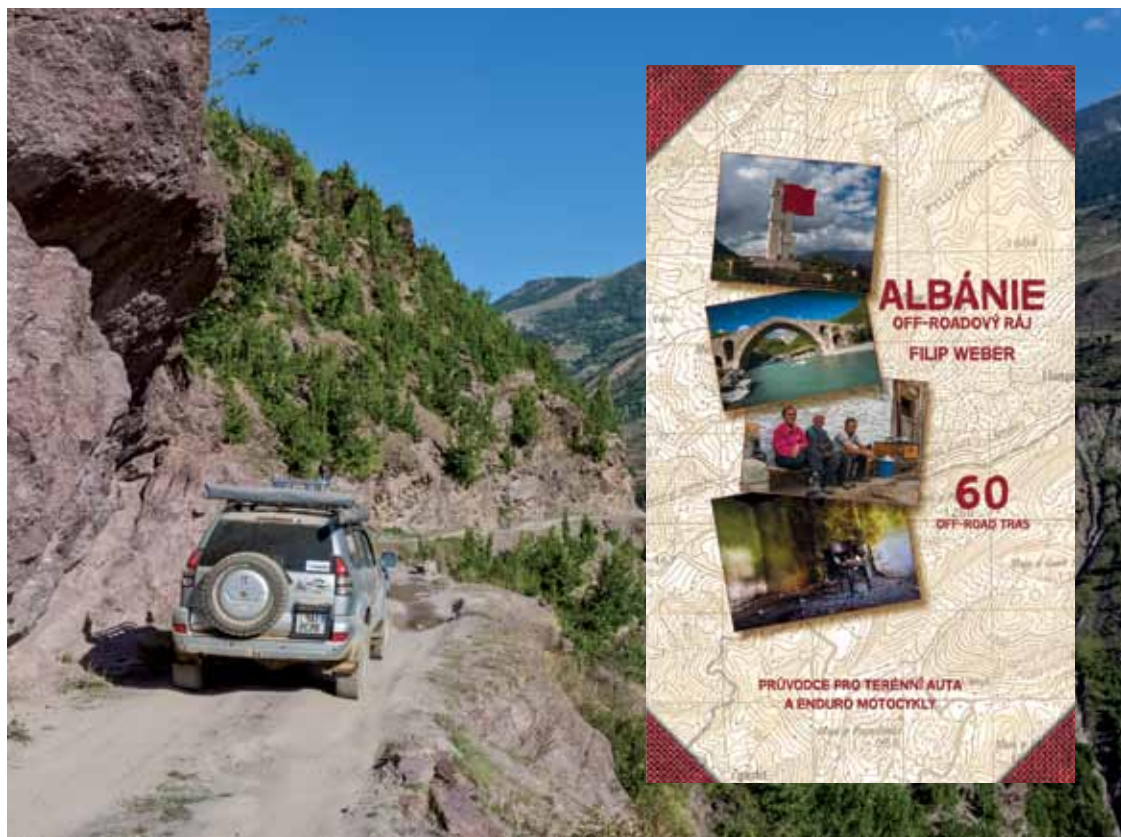
- HPE Intelligent Management Center
- SLA, servis

> LOGmanager

ALBÁNIE

OFF-ROADOVÝ RÁJ

FILIP WEBER
60 OFF-ROAD TRAS
PRŮVODCE PRO TERÉNNÍ AUTA
A ENDURO MOTOCYKLY

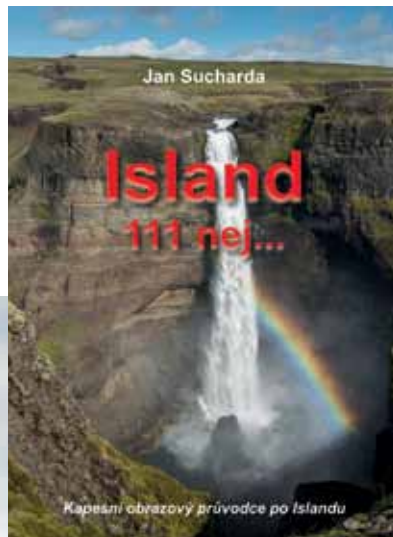
WWW.FILIPWEBER.CZ

VZHŮRU NA ISLAND!

Ale jen s dobrými průvodci

*Netradiční průvodce
po nejzajímavějších
místech Islandu
pro každého.*

*Formát 119x163 mm,
128 stran, křídový papír,
vázaná, laminované
měkké desky*

*Podrobný průvodce
po tajemném
vnitrozemí Islandu pro
dobrodružné povahy.*

*Formát 119x163 mm,
144 stran, křídový papír,
vázaná, laminované
měkké desky*

Objednávejte na: jas@jas-hrotovice.com / www.jas-hrotovice.com / www.jansucharda.cz

Fotografie / Filip Weber

Vydavatel: WEBER system s.r.o.
Fotografie: Filip Weber, Zdeňka Vaňourková (část Mongolsko)
Text: Filip Weber
Odborný poradce: PhDr. Jan Sucharda
Vyšlo: 2017
www.filipweber.cz
ISBN 978-80-270-2319-6

Celý život cestuji po světě, přes dvacet let jsem pádloval na kajaku na divoké vodě. Pak jsem se toulal na motorce nebo v terénním autě po pouštích a několik let jsem se úspěšně účastnil vícedenních cross-country rallye na motorce v zemích jako Albánie, Maroko, Tunisko, Libye, Ukrajina. Dnes cestuji hlavně off-road autem s dětmi, ale rád si vyrazím i jen tak s batohem.

Napsal jsem průvodce „Albánie: off-roadový ráj“.

Jsem ženatý, mám dvě malé děti, pracuji ve společnostech CompuNet s.r.o. a Sirwisa a.s., které jsem založil, a zabývám se bezpečností počítačových sítí.

Filip Weber